

NOTULEN

van de raadsvergadering van de gemeente Berg en Dal
gehouden op 27 september 2018 in het gemeentehuis

Aanwezig:

Raadsleden: mw L. Albers (PvdA), dhr W.N.A.T. Bakker (CDA), mw M.A. Barber-Hendriks (Polderbreed), mw W.M.L.A. Borremans (Polderbreed), mw E.H.A. van Broekhoven (Voor Berg en Dal), mw J.M.J. Brouwer (VOLG), mw M.O. ten Doesschate (VVD), dhr H.T.J. Eikholt (GVP), dhr F. Gödderz (GroenLinks), dhr W.J.M. Janssen (CDA), dhr W.P.M. Kersten (Sociaal Groesbeek), dhr D.C.E.M. van Loon (CDA), dhr P.G. Maas (GroenLinks), dhr J.A.F. Peters (Voor Berg en Dal), dhr J.H. Peters (Sociaal Groesbeek), dhr T.H. van der Velden (GJS), dhr R.P. Verheijen (CDA), dhr R. Verstraaten (GVP), mw T.M. Vorderman (D66), mw R.A. Vree (GroenLinks), dhr E.H.A. Weijers (VOLG), dhr A.R.M. ten Westeneind (GJS) en dhr M. Wijnsma (Polderbreed)

Voorzitter: dhr M. Slinkman

Wethouders: mw S.G.P. Fleuren, mw E.M. van de Scheur, dhr N.A.V. Verheul en mw E.S.S. Visser

Griffier: dhr J.A.M. van Workum

Verslag: Buro Service Overasselt, dhr M.J.M. Geurts

---

1. Opening, mededelingen, trekking stemcijfer

De **voorzitter** opent de vergadering om 20.00 uur en heet de aanwezigen alsmede de luisteraars en kijkers thuis welkom. Het spreekrecht en eventuele stemmingen beginnen bij dhr Maas (GroenLinks).

2. Vaststelling van de raadsagenda

De **voorzitter** stelt desgevraagd vast dat de raad akkoord is agendapunt 7 Evaluatienota Spoorlaan vanwege de aanwezigheid van oud-wethouder Thijssen die onder agendapunt 3 zal inspreken te behandelen voor agendapunt 4 Kadernota 2019, zodat zijn inspraak en de behandeling van de Evaluatienota Spoorlaan op elkaar aansluiten.

De agenda wordt met inachtneming van bovenstaande aanpassing conform voorstel vastgesteld.

3. Spreekrecht publiek over geagendeerde punten

Dhr **Bartels** spreekt in over de voorziene sloop van 't Bosduiveltje in Heilig Landstichting. Hij is blij met de gelegenheid om de raad te kunnen informeren over wat 't Bosduiveltje vanaf 2000 heeft meegemaakt en in hoeverre met zijn belangen werd en wordt omgegaan. Met de in het verleden gedane mondelinge en schriftelijke toezeggingen dat in geval van sloop van 't Bosduiveltje en de herinrichting van de Joanneslaan zijn talud zou worden meegenomen en zijn wens na bijna 20 jaren ingevuld zou kunnen worden. Opnieuw werd echter medegedeeld dat wat door hem beoogd werd niet aan de orde was. Zijn hoop is nu gevestigd op een positieve wending. Hoewel in zijn bij de ingekomen stukken opgenomen brief d.d. 29 april 2018 aan de raad de meeste punten zijn weergegeven wil hij hieruit een aantal zaken uit- en toelichten. In 2000 heeft hij het perceel grond kadastraal bekend sectie H, perceelnummer 1731, aan de Joanneslaan 2 gekocht voor de bouw van een nieuw huis. Het betreft een perceel met de fundering van een gebouw dat hier gestaan heeft en ontsloten is. Zijn verzoek om een bouwvergunning voor het perceel werd in het toen in ontwikkeling zijnde bestemmingsplan ondanks dat het grootste deel van het perceel binnen de grenzen van het bestemmingsplan lag niet gehonoreerd. Om zijn wens ingevuld te krijgen is bezwaar gemaakt tegen het bestemmingsplan, hetgeen uiteindelijk juli 2003 heeft geleid tot een uitspraak van de Raad van State. De toenmalige gemeente Groesbeek werd in het gelijk gesteld omdat het bestemmingsplan zogenaamd conserverend was, waardoor bouwlocaties in de Heilig Landstichting werden ingetrokken en geen nieuwbouwlocaties werden toegekend. In 2007 werd hem schriftelijk bevestigd dat: "Slechts indien zich nieuwe omstan-

digheden zouden voordoen die de mogelijkheid lijken te bieden voor de bouw van een woning op genoemd perceel, kan uw verzoek in dat nieuwe licht worden beoordeeld'. Deze belofte lijkt hem nu met de sloop van 't Bosduiveltje toch zeker aan de orde.

De daaropvolgende jaren heeft hij zich voorlopig erbij neergelegd, totdat er volgens gebruik na 10 jaren een nieuw bestemmingsplan zou komen. Helaas bleek er geen nieuw bestemmingsplan aan de orde en werd er in 2013 slechts een wijziging op hetzelfde bestemmingsplan doorgevoerd middels een beheersverordening kern Heilig Landstichting. Hierin was het pand Koning Davidlaan 24 per abuis niet meegenomen, dit werd later toegevoegd. Dit pand was in 2011 al gebouwd. Op zijn vraag aan de gemeente om nadere uitleg hoe dit kon werd om hem gerust te stellen geantwoord dat het in de toekomst verdwijnen van 't Bosduiveltje bij herinrichting van het betreffende gedeelte van de Joanneslaan zijn perceel meegenomen zou worden. Deze toezegging is hem mondeling gedaan door toenmalige wethouder Thijssen. Eerder is deze toezegging in een brief van de gemeente Groesbeek uit 2007 gedaan. Alle toezeggingen uit het verleden zijn nu voor de gemeente Berg en Dal niet meer aan de orde.

De percelen sectie H 1731 en Koning Davidlaan 24 lagen zowel in het bestemmingsplan 2002 als in de beheersverordening kern Heilig Landstichting binnen de kern Heilig Landstichting. Beide percelen kenden de bestemming bos, met het verschil dat op zijn perceel nog de fundering van een vroeger gebouw met het adres Joanneslaan 2 lag. Wat zijn de werkelijke redenen waarom de eigenaar van het perceel Koning Davidlaan 24 wel toestemming heeft gekregen om te bouwen op zijn perceel. De verklaring van toenmalige wethouder Thijssen dat het straatbeeld met deze bouw af zou zijn lijkt hem niet de werkelijke reden. Het niet nakomen van een mondelinge toezegging en het beweren dat deze niet is gedaan is moeilijk te bewijzen. Het naar hem als verweer gebruiken van zijn verzoek aan de Raad van State is niet netjes, omdat de feiten waarop zijn verzoek toen werd afgewezen door de bebouwing op de Koning Davidlaan 24 niet meer opgaan. Waar het lastig is om te handhaven wordt door de gemeente geschermd met verantwoording naar de provincie. Dit zijn voor hem als leek moeilijk weerlegbare belemmeringen op basis van structuurplannen, zoekgebieden en uiteindelijk nog de ecologische hoofdstructuur. Bij de bouw zou groen verdwijnen en vervangende aanplant niet mogelijk lijken. Dit alles is zijns inziens ook van toepassing op Koning Davidlaan 24, maar was voor de handhavers daar kennelijk geen belemmering. Het moedwillig scheppen van een precedent lijkt hem geen goede reden voor zijn afwijzing, omdat dit door de vergunningverlening voor de Koning Davidlaan 24 al is opgeheven. Sterker, dit zou in zijn geval niet opgaan, omdat zijn perceel bebouwd is geweest. Zijn conclusie is dat de betreffende medewerkers van de gemeente Berg en Dal niet met hem willen of mogen meedenken, wat kennelijk wel is gedaan ten aanzien van de bouw op Koning Davidlaan 24. Hoe kan het zijn dat de ene burger wel bepaalde dingen voor elkaar krijgt en de ander niet?

Dhr **Steenhof** spreekt in over agendapunt 6 Alternatievenonderzoek Kippenbedrijf Dennenkamp 1b. Hij begrijpt dat de kippenfarm een koekoeksei voor de gemeente Berg en Dal was, dat langzamerhand een koekoeksjong geworden is waarmee de gemeente in haar maag zit. Men dacht alternatieven te vinden voor dit probleem. Het gaat natuurlijk om dat de oplossing niet erger moet zijn dan wat dit jong voorstelt. Voor een meerderheid van de bewoners van de Dennenkamp is een melkfabriek een slechte oplossing. Deze wordt opgezet door een zakelijk succesvolle ondernemer, maar het gevolg is een duidelijke toename van zwaar verkeer op een smalle, in slechte staat verkerende B-weg. Tot zijn verbazing geldt op de Dennenkamp niet eens een snelheidsbeperking. Een melkfabriek is een transformatie van een melkproduct en veroorzaakt een constante aan- en afvoer van dit product, afgezien van het extra verkeer voor verpakkingsmateriaal en andere diensten. Weer wordt een rustige omgeving opgeofferd. Een agrarisch gebied wordt op verzoek van één bedrijf veranderd van bestemming. Is dat een geloofwaardige overheid? Wat als de afzet van deze fabriek tegenvalt? Het is een bekwame ondernemer, maar bekend is dat er een groot melkoverschot is. Wat gebeurt er als de melkfabriek het niet haalt? Wat als de zaak floreert en de ondernemer wil uitbreiden? Zegt de gemeente Berg en Dal dan prima maar niet aan de Dennenkamp, met de mogelijkheid dat de melkfabriek dreigt te vertrekken. Niemand gelooft toch dat de gemeente Berg en Dal dan zegt dat de ondernemer dit dan maar moet doen. Uiteindelijk zal toestemming worden gegeven om uit te breiden of niet uit te breiden. Is dat

geloofwaardigheid? Daarom roept hij op het koekoeksjong niet door een duivelsei te vervangen, waarvan iedereen later nog meer spijt krijgt. Er is een vergunning voor de kippenfarm die zeker niet de beste oplossing is, maar met strikte naleving van de vigerende wetgeving zou deze moeten kunnen draaien. Ook hiermee zijn de meeste bewoners van de Dennenkamp niet blij, maar de vergunning is er nou eenmaal. Het zou veel beter zijn als een meer omgevingsvriendelijke oplossing gevonden zou worden die minder verkeersoverlast op de smalle wegen veroorzaakt en het landelijk gebied niet verder aantast. Deze oplossing gaat de gemeente Berg en Dal natuurlijk wel geld kosten. Hij wenst de raad bij de behandeling van dit dossier veel moed en inzicht toe en waarschuwt ervoor het koekoeksjong niet door een duivelsei te vervangen.

Dhr **Thijssen** merkt op dat toen hem gevraagd werd of hij gebruik wilde maken van het spreekrecht voorafgaand aan de carrouselvergadering over de evaluatienota Spoorlaan hij daarop negatief heeft gereageerd. Hoewel met zijn opmerkingen over het conceptrapport Eiffel weinig tot niets was gedaan, kon hij zich in grote lijnen wel vinden in het collegevoorstel. Dan moet een oud-wethouder zijn opvolger niet voor de voeten lopen. Het moet ook niet zo zijn dat in de carrousel- en raadsvergadering regelmatig oud-wethouders op het spreekgestoelte verschijnen. Bestuurlijke verantwoording wordt immers afgelegd door de functionaris van dienst. Toen kwam de carrousel-discussie met mevrouw Vorderman die wel honderd vragen had, de onderste steen boven wilde hebben en een raadsenquête overwoog. Daarmee zonder enige onderbouwing ervan uitgaand dat er veel meer aan de hand moest zijn dan het college wilde toegeven. Met de heer Kersten die graag wilde weten of iedereen in het gemeentehuis bang was voor de wethouder of dat medewerkers alleen maar bang waren voor elkaar. Met mevrouw Van Broekhoven en anderen die allemaal heel verschillend het levende bewijs leken te verstaan van een angstcultuur in het gemeentehuis. Met mevrouw Brouwer die het allemaal maar amateuristisch geklungel vond. En daarbovenop in al die verhalen oprecht mededogen met wethouder Fleuren die de kastanjes uit het vuur moest halen voor een wethouder die regelmatig niet met naam genoemd werd. Daarmee werd het voor wethouder Fleuren wat gemakkelijker om steeds weer het boetekleed aan te trekken, hetgeen zij dan ook met verve deed. De geesten leken rijp voor een nieuwe motie van treurnis, zo vluchtig is politieke waardering, en dat is zijn eer te na. Hij wil niet te boek staan als iemand die ook bang is en weigert verantwoordelijkheid te nemen, ook achteraf niet. Dan maar strijdend ten onder.

In essentie is het allemaal vrij simpel. Op 30 april 2015 is expliciet aan de raad de realisatieovereenkomst Spoorlaan voorgelegd. Er is op dit punt helemaal niets gemandateerd, zoals tijdens de carrousel-discussie met enige verontwaardiging ten onrechte werd verondersteld. Het was bovendien een debatstuk met diverse stemverklaringen. Anders dan sommigen van de raad zich denken te herinneren is het niet tussen de soep en de pudding even voorgelegd. Hij wilde de realisatieovereenkomst er nog even op naslaan, maar hij kreeg deze als eenvoudig burger aanvankelijk niet onder ogen: vertrouwelijk. Het heeft bij hem empathie doen ontstaan voor het raadslid dat in deze discussie ook geen vertrouwelijke stukken kreeg. D.d. 26 september 2018 werd de realisatieovereenkomst overigens alsnog naar hem toegestuurd. In het wel openbare raadsvoorstel behorend bij de realisatieovereenkomst was een financieel overzicht opgenomen. Anders dan het Eiffelrapport doet vermoeden was er daarmee een duidelijk inhoudelijk en financieel kader, waarvoor de raad verantwoordelijkheid heeft genomen en waarvan de raad nu niet weg zou moeten lopen. Daarmee wil hij ook de indruk wegnemen, dat er bij de grondexploitatie centrumplan in de vorm van een onemanshow maar wat aangerommeld werd en dat Groesbeek en later Berg en Dal door amateuristisch geklungel, zoals mevrouw Brouwer dat noemt, vaak langs de rand van de afgrond is gescheurd. Die beeldvorming is goedkoop en doet tekort aan het prima werk, dat medewerkers in de ambtelijke organisatie aan dit project hebben geleverd. Meer waardering voor ambtelijke medewerkers zou de raad sowieso niet schaden, maar het uiten van waardering wordt in de raad te vaak als een politiek zwakgebod gezien. Het Eiffelrapport gaat bij de beoordeling van de gevolgde werkwijze teveel uit van het door haar aangeprezen Prins II model. Dat is prima als een mogelijk toekomstige andere manier van werken, maar onvoldoende om aan te geven wat er in het verleden in deze gemeente fout zou zijn gegaan, nu er niet volgens dit model is gewerkt. De raad heeft ook ingestemd met de verfoeide boeteclausule die in de discussie een

prominente plaats krijgt. Een boeteclausule die naar twee kanten gonst. Ook zonder zo'n clausule ontstaan overigens verplichtingen over en weer. Als één van de partijen daaraan naar de mening van de wederpartij niet lijkt te voldoen, dreigen er claims (zie Van Erk). Met de procedures tegen Van Erk is ook een belangrijke oorzaak genoemd voor het uitblijven van een helder voorstel over de overschrijding Spoorlaan. Er moesten rond de jaarwisselingen stukken geproduceerd en geleverd worden voor een door de rechter gestelde deadline, en dat mede door dezelfde personen die betrokken waren bij de realisering Spoorlaan. Hij gaat de inhoud van het collegevoorstel niet overdoen, de budgetoverschrijding heeft het college toen overvallen. Daarover kan gezegd worden dat de kosten te hoog waren of dat het vooraf geraamde budget te laag was. Hij houdt het op het laatste, gezien de in het voorstel aangegeven oorzaken. Op dat moment was stoppen geen optie, want er waren verplichtingen aangegaan. Daarover moet niet worden geklaagd. Als de wederpartij tegenvallers heeft die niet aan de gemeente Berg en Dal te wijten zijn, heeft de gemeente daaraan ook geen boodschap.

Inderdaad is op een eerder moment de projectstructuur losgelaten. Dit had te maken met het feit dat het daarbij ging om uitvoering van genomen beslissingen, die zoals in de gemeente Berg en Dal gebruikelijk, plaatsvindt binnen de lijnorganisatie. Met de kennis van nu zou hij dit niet opnieuw gedaan hebben. Men maakt immers bijna nooit dezelfde fouten, alleen maar andere. Toen hem – overigens niet als eerste collegelid – de omvang van de overschrijding duidelijk werd, vond hij dat deze aan de raad gemeld moest worden met een voorstel met daarin antwoord op voor de hand liggende vragen. Dat is de – ook in deze raad – normale gang van zaken. Op een andere manier kan immers geen verantwoording worden afgelegd. Het is daarom raar dat raadsleden dat nu ineens anders zouden willen. De raad moet niet met halfslachtige informatie op de loop willen gaan. Het feit dat de wethouder tot driemaal toe om dat voorstel vraagt, maakt nog niet dat het er dan ook is. Tenminste één andere wethouder vroeg er ook om zonder dat naar buiten toe kenbaar te maken. Bovendien moet daarvoor niet de indruk gewekt worden, dat andere collegeleden er anders over dachten en de zaak bewust hebben opgehouden, zoals ook de heren Weijers en Ten Westeneind zullen kunnen beamen. Hij heeft al aangegeven waarom het voorstel zolang duurde. Achteraf moet hij in arren moede vaststellen dat het beter was geweest om eerder dan maar zonder toelichting melding te maken van de overschrijding. Overigens zou hij benieuwd zijn geweest wat de raad er dan van zou hebben gevonden. Accepteer dat fouten worden gemaakt en schiet niet in de risico/regel reflex. Erger is de angst om fouten te maken, dan gebeurt er namelijk niets meer en is de raad zelf debet aan een angstcultuur. Van bewuste opzet was geen sprake, dat mag de raad ook van hem geloven. Als de raad er de voorkeur aan geeft te verzanden in een politiek spel, dan kan hij de raad dit geloof niet geven. Hij wenst de raad een zinvolle discussie toe.

Mw **Vorderman** waardeert het dat de heer Thijssen hier staat. Hij stelde dat de raad er niet vreemd van moet opkijken als een overschrijding met de achtergronden daarvan wordt gemeld, maar komt hierop later zelf terug – of zij moet hem verkeerd begrijpen – door te zeggen dat het beter was geweest de overschrijding te melden met de mededeling dat een en ander verder uitgezocht moest worden. Zij is het ermee eens dat de overschrijding direct gemeld had moeten worden met de toevoeging dat nog niet bekend was hoe het zat en dat hierop zou worden teruggekomen. Dhr **Thijssen** heeft inderdaad gezegd dat gelet op de consternatie achteraf het beter was geweest dit eerder te doen, maar ook dat het volstrekt gebruikelijk is eerst uit te zoeken wat er precies aan de hand is. Mw **Vorderman** bestrijdt dit: met de raad is afgesproken dat een overschrijding gemeld wordt en dat daarna met oplossingen wordt gekomen. Dit moet zeker gebeuren in de tijd van gemeenteraadsverkiezingen. Of er nu opzet achter zat of niet, het was niet slim dit te doen tijdens de verkiezingen. Dhr **Thijssen** is duidelijk geweest in zijn beantwoording.

Mw **Vorderman** heeft begrepen dat de overschrijding ook aan wethouder Fleuren is gemeld. Gaf de heer Thijssen met zijn standpunt de overschrijding zonder achtergronden niet te melden ook aan de bevindingen van de betreffende meldende ambtenaar niet te volgen. Dit is wat vreemd. Dhr **Thijssen** heeft duidelijk uitgelegd wat er aan de hand was. De projectstructuur is op een gegeven moment verlaten. Tegelijkertijd heeft hij gezegd overvallen te zijn door de overschrijding. Dat was voor hem reden eerst te willen weten wat er precies aan de hand was, om te voorkomen dat hij met halfslachtige informatie naar de raad zou gaan. Mw **Vorderman** vraagt of dit ook van toepassing was bij een over-

schrijding van € 500.000,--. Afspraak is dat een budgetoverschrijding van meer dan € 50.000,- wordt gemeld aan de raad. Dhr **Thijssen** achtte het juist omdat het € 500.000,- betrof noodzakelijk antwoord te kunnen geven op voor de hand liggende vragen. Mw **Vorderman** hoort de heer Thijssen het Eiffelrapport afdoen als niet helemaal juist en volledig. Zij is het ermee eens dat het Eiffelrapport zeker niet volledig is, omdat het de rol van het college ten tijde van het verzwijgen helemaal niet bespreekt, Kan de heer Thijssen nog specifiekere aangeven wat niet klopt in het Eiffelrapport? Dhr **Thijssen** is volstrekt helder geweest in zijn mening over het Eiffelrapport. Om verschillende redenen is hij het met D66 eens dat het Eiffelrapport beter had kunnen zijn.

Dhr **Kersten** is het niet eens met de opmerking van de heer Thijssen dat hij als het ware suggereert dat er een angstcultuur is tussen ambtenaren en wethouder. Vanwege de onduidelijkheid die uit het Eiffelrapport is gerezen, heeft hij meerdere malen gevraagd waarin die angstcultuur precies zit en tussen welke lagen deze zich afspeelt. Hij heeft daarbij geen enkele suggestie willen wekken. Het is kwalijk dat hij beticht wordt van het zogenaamd insinueren, dat er een angst is tussen ambtenaren en wethouder. Hij heeft de heer Thijssen niet beticht van een onemanshow, maar alleen gezegd dat die indruk naar voren komt uit het Eiffelrapport. Voor het overige is hij het met mevrouw Vorderman eens dat juist in een cruciale fase voor de gemeenteraadsverkiezingen de overschrijding gemeld had moeten worden, ook al zijn niet alle antwoorden te geven. De raad heeft recht op duidelijkheid over wat gebeurd is qua overschrijding. Dhr **Thijssen** heeft de heer Kersten er niet van beticht dat hij een angstcultuur suggereert, maar gezegd dat de heer Kersten wilde weten of er sprake was van een angstcultuur. Hij heeft aangegeven dat er een fout is gemaakt en achteraf moet worden vastgesteld dat het beter was geweest de overschrijding te melden. Hij heeft niets toe te voegen aan wat het college daarvan gevonden heeft. Het is verstandig als de raad daarover opmerkingen wil maken hierover verder met het college in debat te gaan. Die rol past hem niet meer.

Dhr **Kersten** hoorde de heer Thijssen zeggen dat hij als eerste lid van het college een voorstel naar de raad had willen doen. Op welk tijdstip was dit? Dhr **Thijssen** heeft ook dit niet zo gezegd. Hij heeft gezegd: "Toen mij – overigens niet als eerste collegelid – de omvang van de overschrijding duidelijk werd, vond ik dat deze aan de raad gemeld moest worden met een voorstel met daarin antwoord op voor de hand liggende vragen". Dhr **Kersten** vraagt op welk tijdstip de heer Thijssen van mening was dat het voorstel naar de raad moest. Dhr **Thijssen** was van mening dat het voorstel met nadere achtergronden afgewacht moest worden. Op dit moment denkt hij dat – gelet op de ontstane consternatie – het beter meteen gemeld had kunnen worden.

Dhr **Van Loon** spreekt zijn waardering uit aan het adres van de heer Thijssen voor het inspreken en willen beantwoorden van vragen. In hoeverre hebben de destijds aanstaande gemeenteraadsverkiezingen een rol gespeeld om de overschrijding niet aan de raad te melden? Dhr **Thijssen** heeft aangegeven dat van bewuste opzet geen sprake was. Als dit onvoldoende duidelijk was, zegt hij nadrukkelijk dat de verkiezingen voor het niet direct melden geen rol hebben gespeeld.

POLITIEK DEBAT

7. Evaluatienota Spoorlaan

De **voorzitter** stelt voor de discussie van de lange carrouselvergadering niet over te doen en over te gaan tot de volgende fase in het debat i.c. de oordeelsvorming, waarbij niet in herhaling hoeft te worden gevallen en gekeken moet worden wat nog niet duidelijk is.

Mw **Vree** geeft aan dat GroenLinks een toekomstgerichte partij is en daarom niet eindeloos stil wil staan bij wat fout is gegaan. Wel wil zij benadrukken dat de hele gang van zaken geen schoonheidsprijs verdient. Het is erg belangrijk dat dit dossier terdege is uitgezocht en dat duidelijk is waar het fout is gegaan. In het Eiffelrapport staan genoeg handvatten om te voorkomen dat zoiets in de toekomst nog eens zal gebeuren, tenminste als het college kan toezeggen haar uiterste best te doen zo'n debacle in de toekomst te voorkomen. Ook moet erop toe worden gezien dat gewerkt wordt volgens de adviezen uit het rapport. Het is belangrijk dat op een open en eerlijke manier wordt gewerkt, dat er geen angst mag zijn om dingen te melden en dat op tijd gerapporteerd wordt als zaken niet goed gaan. Dit punt weegt het zwaarst. Zij vertrouwt erop dat voortaan gewerkt wordt volgens de procedu-

res en dat deze voor iedereen gelden. Er moeten betere dossiers worden bijgehouden, enz enz. Daarom spreekt zij nu wel haar vertrouwen uit. Zij geeft de zwaarwegende opdracht aan het college er bovenop te zitten. Een dergelijke opdracht zegt meer dan een raadsenquête, waarmee voornamelijk naar het verleden wordt gekeken en dat is niet het meest effectief. Zij gaat ervanuit dat het college en de medewerkers van de gemeente de boodschap goed hebben begrepen. Mw **Vorderman** vraagt of GroenLinks van mening is dat het Eiffelrapport alles naar boven heeft gebracht dat ook naar voren moet komen en dat sprake was van een eenmalig niet structureel ongelukje behalve de angstcultuur. Is het niet de moeite waard verder te onderzoeken wat er allemaal mis is, waardoor in twee stappen deze fout te zien is. In de eerste stap heeft de ambtenarij de overschrijding niet aan het college gemeld en de tweede stap is dit het college de overschrijding niet heeft gemeld aan de raad. Dat zijn toch twee nalatigheden die eigenlijk niet horen voor te komen. Denkt GroenLinks echt dat met de aanbevelingen uit het Eiffelrapport de processen voortaan goed gaan lopen en dat raad en college binnenkort niet opnieuw bij elkaar zitten. Wil GroenLinks dat risico nemen? Mw **Vree** heeft al gezegd dat het gaat om vertrouwen en dat is het belangrijkste. Er bestaat ongetwijfeld kans dat weer fouten gemaakt worden en niet helemaal gaat zoals gewenst. Daar moet dan op dat moment mee worden gedeald. Er is een nieuw college. De ontstane consternatie geeft voldoende les om het beter te gaan doen. Mw **Vorderman** onderkent dat er een nieuw college is en daaraan wil zij absoluut vertrouwen geven. Probleem is echter dat het niet alleen het college betreft. Uit het Eiffelrapport blijkt dat er nogal wat mis is en medewerkers geen kritiek durven uiten en mensen elkaar niet kritisch durven te bevragen. Dat is nogal wat en zit niet zozeer in het college. Mw **Vree** begrijpt D66, maar uiteindelijk geeft de raad het college de opdracht de uitvoering te regelen. Mw **Vorderman** vraagt welke opdracht GroenLinks aan het college geeft. Mw **Vree** geeft de opdracht dat het college zich aan de richtlijnen uit het Eiffelrapport moet houden. Mw **Vorderman** vraagt of GroenLinks ervan overtuigd is dat het summiere Eiffelrapportje voldoende is, zodat het voortaan niet meer fout gaat. Mw **Brouwer** vraagt wat D66 precies wil weten en bereiken. Mw **Vorderman** wil antwoord op haar vraag aan GroenLinks of het Eiffelrapportje redelijkerwijs voldoende is de gemaakte fouten te voorkomen. Mw **Brouwer** vindt de kwalificatie "Eiffelrapportje" nogal denigrerend. Zij begrijpt het punt van D66 niet: wat wil D66? Mw **Vorderman** begrijpt dat GroenLinks het vertrouwen aan het nieuwe college wil geven en daarin gaat zij mee. Hierover gaat het echter niet, het gaat niet om het college en de wethouders maar om wat onderliggend in de laag daaronder fout is gegaan. Bijvoorbeeld de meldingen van de ambtenaren aan het college. Uit het Eiffelrapportje komt dat er nogal wat is misgegaan. Zij noemt dit Eiffelrapportje, omdat het niet volledig is en de rol van het college hierin niet naar voren komt. De wethouder financien is bij dit rapport niet gehoord. GroenLinks wil overgaan tot de orde van de dag en wat gebeurd is verder vergeten, omdat zij vertrouwen willen geven aan het college. Is GroenLinks ervan overtuigd dat de bevindingen uit het Eiffelrapport voldoende zijn, zodat deze fouten redelijkerwijs in de toekomst niet meer gemaakt worden. Mw **Brouwer** gaat het er niet om wat de vraag van D66 aan GroenLinks is, maar wat D66 boven water wil halen met welk rapport dan ook. Geen enkel rapport zal volledig zijn, er zal altijd wat in missen. Wat wil D66 zo graag weten wat mist in het Eiffelrapport? Mw **Vorderman** mist heel wat. Het gaat om een symptoom en niet om een ongelukje. Met een ongelukje zou zij kunnen leven, het gaat om mensen en alle mensen maken wel eens fouten. Als het in twee stappen al misgaat en gesproken wordt over een angstcultuur, is het echt belangrijk goed uit te zoeken waar het misgaat. Niet om mensen zwart te maken maar om te komen tot verbetering. Zij is bang dat het Eiffelrapportje niet genoeg is. Zij wil alles goed doorlichten om een open, transparante, efficiënte gemeente te krijgen die Berg en Dal zegt te willen zijn. Mw **Vree** ziet het Eiffelrapport als voldoende duidelijk. Uiteraard zijn er altijd meer vragen te stellen maar die zijn niet nodig. Zij wil naar de toekomst kijken, vertrouwen geven en alles goed in de gaten houden.

Mw **Albers** sluit zich aan bij de waardering voor het feit dat de heer Thijssen ingesproken heeft en vragen heeft beantwoord. Zij zit met veel vragen, een en ander zit dieper dan alleen het project Spoorlaan. Het is te gemakkelijk over te gaan naar de toekomst. Wie wist wat wanneer, welke collegeleden? De waarheid moet duidelijk worden. De evaluatienota is ook niet volledig. De indruk wordt nog steeds gewekt dat de gemeenteraadsverkiezingen een rol hebben gespeeld. Haar grootste zorg zit in de ambtelijke en bestuurscultuur die uit het rapport blijkt. Er wordt gesproken over een onveilig werkkli-

maat in de hele keten. Hoe moet dit worden gestopt? Gesproken wordt over een familiale cultuur, gevaarlijk, onwenselijk en dat moet stoppen. Het gaat niet om gezelligheid maar om professionaliteit. Hoe gaat het college hieraan iets doen? Zij heeft hierin nog onvoldoende vertrouwen. Er wordt gezegd dat de afdeling het moeilijk heeft met de uitvoering van genomen besluiten. Het parkeerbeleid van de markt is hiervan een voorbeeld. De raad maakt beleid en dat wordt vervolgens niet uitgevoerd: het kan niet zo zijn dat de raad gepasseerd wordt. Dit is van wezenlijk belang voor de relatie tussen raad, ambtelijk apparaat en college. Het ontbreekt aan het vastleggen van afspraken op cruciale beslismomenten en dat is geen uitzondering. Dit was ook te zien bij het dossier fietspad spoorkuil. Hoe wordt dit voorkomen? Het eerdere rapport fietspad spoorkuil heeft niet geholpen. Waarom moet zij er nu op vertrouwen dat het in de toekomst wel goed gaat? Dit heeft niets te maken met een nieuw college dat ongetwijfeld haar best doet, het is structureel. Het niet informeren van de raad over een dergelijke overschrijding is in feite een doodzonde, waarvoor excuses niet genoeg zijn. Er moet meer boven water komen dan nu het geval is. Dhr **Eikholt** vraagt hoe de PvdA naar wat misgaat in de organisatie wil onderzoeken. Zowel oud-wethouder Thijssen als de nieuwe wethouder Fleuren hebben al toegegeven dat de overschrijding eerder gemeld had moeten worden. Die angel is er dus uit. Er wordt nu continu gewezen op wat er in het voortraject college/raad misgaat in de organisatie. Hoe wil de PvdA dit veronderstelde disfunctioneren van de afdeling onderzoeken? Mw **Albers** lijkt het dat sprake is van een structureel probleem. Dan kan nu niet worden gezegd dat de angel eruit is en door kan worden gegaan. Hoe nader onderzoek moet plaatsvinden zal moeten blijken, daarvan zal het college dat beter in de organisatie zit iets moeten vinden. Het rapport geeft geen aanbevelingen over de familiale en bestuurscultuur. Dhr **Eikholt** houdt dan nog steeds de vraag hoe de PvdA dit wil gaan doen. Mw **Albers** wil nu niet stoppen en doorgaan met de orde van de dag, maar dieper op de problemen ingaan. Dhr **Eikholt** merkt op dat het in zijn algemeenheid zo is dat de raad tegen het college zegt dat ergens iets fout gaat en vraagt om duidelijke mijlpalen, touwtjes aantrekken en structuur aanbrengen. Mw **Albers** wil dan wel het vertrouwen erin hebben dat dit gaat gebeuren. Zij is benieuwd hoe het nu gaat lopen en met welke reactie het college komt. Zij wil het vertrouwen hierin wel echt kunnen hebben. Mw **Barber** vraagt of de PvdA dit vertrouwen wel krijgt door nog verder te gaan met deze zaak, terwijl zij nog 5 andere zaken erbij haalt. Het gaat over project Spoorlaan, fietspad spoorkuil en allerlei andere zaken. Er staat voldoende in het Eiffelrapport om te kijken welke problemen aangepakt moeten worden. Afgesproken en door wethouder Fleuren toegezegd is dat over een half jaar geëvalueerd wordt wat gedaan is met het Eiffelrapport. Mw **Albers** vindt 5 zaken al heel wat, dan kan niet zomaar worden gezegd dat over een half jaar verder wordt gekeken. Mw **Barber** vraagt zich af of al de 5 zaken een probleem zijn. Het één liep gelijk met het ander, dus het is niet opeenvolgend. Het feit dat dit nu niet meer gebeurt wil niet zeggen dat een ander keer op een ander gebied geen fouten meer gemaakt worden. Het gaat nog altijd om mensen die hier werken en grote projecten die spelen. Als de PvdA denkt dat een organisatie zonder fouten kan werken dan is dat heel knap. Mw **Albers** denkt helemaal niet dat een organisatie zonder fouten kan werken, het gaat hier om een cultuur waarmee iets moet worden gedaan. Mw **Barber** wijst erop dat in het rapport staat dat hieraan gewerkt moet worden. Zij neemt aan dat dit zal gebeuren.

Mw **Van Broekhoven** is van mening dat de raad veel te laat geïnformeerd is over de kostenoverschrijding ten aanzien van het project Spoorlaan. De overschrijding was december 2017 al bekend en is pas medio mei 2018 voor het eerst aan de raad gemeld. Ook de wethouder is te laat geïnformeerd en is daarvoor verantwoordelijk. Het Eiffelrapport adviseert alle overschrijdingen boven de € 50.000,-- altijd aan de raad: dat was toch al een bestaande afspraak en geen nieuw advies. Bij andere gelegenheden, zoals Veilig Thuis, viel het op dat de wethouder de raad wel tijdig over overschrijdingen informeerde. Het is een onlogische gedachte de raad pas te informeren na het instellen van een eigen onderzoek. Hoezo niet direct de raad informeren en aangeven dat een onderzoek gestart wordt? Waarom werd de raad niet betrokken bij het opstellen van onderzoeksvragen? Dit wekt toch de indruk dat het te maken moet hebben gehad met de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018. Dhr **Eikholt** hoort VBenD als vierde het woord verkiezingen in de mond nemen. Zowel wethouder Fleuren als oud-wethouder Thijssen hebben aangegeven dat de verkiezingen niets met het later melden te maken hebben. Het kan zijn dat VBenD met dit antwoord geen genoeg neemt of dat dit antwoord

niet bevalt, maar daar kan hij niets mee. Het lijkt erop dat de discussie alleen over het later melden als gevolg van de verkiezingen gaat. Mw **Van Broekhoven** wijst erop dat wethouder Fleuren heeft gezegd niet in de hoofden van anderen te kunnen kijken. Het klopt dat men er niets mee kan als dit niet bevestigd wordt, maar zij heeft het wel gedacht en is hiermee niet de enige. Dhr **Eikholt** stelt dat iedereen eigenaar is van zijn eigen gedachten. Al deze gedachten hoeven niet boven water te worden gekregen. Als expliciet wordt verklaard dat het later melden niets met de verkiezingen te maken had, moet men dat geloven. Dhr **Kersten** garandeert GVP dat Sociaal Groesbeek als vijfde zal spreken over de link met de verkiezingen. Zoals de wethouders mogen verklaren dat deze link er niet was, mogen raadsfracties de indruk hebben dat deze er wel was. Mw **Vorderman** bestrijdt dat het alleen gaat over het in verband met de verkiezingen later melden van de overschrijding. Het gaat over de cultuur waarbinnen dit kan plaatsvinden en die moet veranderd worden. Dhr **Eikholt** stelt eveneens aan D66 de vraag hoe zij dit wil veranderen. Mw **Vorderman** stelt dat er wellicht een raadsenquête moet komen, waarin onder ede gehoord kan worden. Belangrijker is dat gaandeweg een dergelijk onderzoek als zaken naar voren komen verder kan worden onderzocht. Bij het Eiffelrapport werden vooraf vragen gesteld waarop antwoord werd verwacht. Als gaandeweg kan worden bijgestuurd kan er later nooit meer een zweem hangen in de trant van "was het toch niet dit of dat, is er toch niet bewust dit of dat". Met een raadsenquête ontstaat helderheid, kan iedereen gehoord worden en zijn zegje doen. Dat is eerlijk en oprecht. Zij heeft diverse raadsleden ook op Facebook horen zeggen dat zij de waarheid willen horen. Om de waarheid naar boven te halen moet misschien een raadsenquête worden ingezet. Zij raakt er steeds meer van doordrongen dat dit de manier is. Mw **Van Broekhoven** houdt nog veel vragen over de rol van het college en de individuele collegeleden. Wethouder Fleuren zou enige malen hebben aangegeven dat de raad geïnformeerd moest worden. Wat waren de reacties hierop van de andere collegeleden? Hoe kan het zijn dat de wethouders hun eigen raadsfracties niet informeerden? Toen VBenD destijds aanschoof bij het overleg met VOLG werd zij altijd geïnformeerd over actualiteiten. Waarom is dit nu in geen enkele fractie gebeurd? Dhr **Eikholt** wijst erop dat VBenD door VOLG werd geïnformeerd over activiteiten. Heeft de toenmalig wethouder van VOLG VBenD toen ook geïnformeerd over tekorten in die periode? Mw **Van Broekhoven** was bij de betreffende laatste vergadering niet aanwezig. Het Eiffelrapport spreekt over een slechte organisatiegraad in combinatie met de cultuur waarin ambtenaren onvoldoende tegenspraak durven geven. Eerlijk gezegd is er gezien de toonzetting van oud-wethouder Thijssen bij zijn inspreken van overtuigd dat zij zich kan voorstellen dat mensen het moeilijk vinden hem tegenspraak te geven. Het maakt niet uit dat iemand fouten maakt, dat hoort erbij en heeft ook charme. Juist in een organisatie die zich voorstaat op tweespraak en waarin een open cultuur heerst, wordt men behoed voor fouten en spreekt men elkaar aan. Zij kan zich niet aan de indruk onttrekken dat dit in dit geval niet goed is gegaan. Zij ontvangt meerdere signalen dat ook de pers zoveel mogelijk werd geweerd bij kritische vragen. In feite worden alle krachten die er zijn om machtsconcentratie tegen te gaan gepasseerd. Dat is echt niet de bedoeling, dat kan niet en moet voor altijd anders. Zij houdt nog veel vragen over het proces herinrichting centrum Groesbeek, uiteraard ook over de rol van de projectontwikkelaar die niet vrijuit gaat en het proces een aantal malen traineerde. Bekend is dat er een boeteclausule was overeengekomen. Mw **Brouwer** wil graag de waarheid weten maar veronderstelt dat iedereen zijn eigen waarheid heeft. Zij weet niet of met een raadsenquête de volledige waarheid boven tafel is te krijgen. In de carroussel heeft zij gesproken over de suggestie in het Eiffelrapport dat sprake was van amateuristisch geklungel, omdat iedereen langs elkaar heen werkte en er geen centrale administratie was. Van de gemeentesecretaris is de verzekering gekregen dat hiermee op de afdeling aan de slag wordt gegaan. Hierin heeft zij volledig vertrouwen. Een raadsenquête is een zwaar middel, waarvan de vraag is of daarmee wordt bereikt wat men wil bereiken en of men daarmee uiteindelijk tevreden is. Zij wil verbetering bereiken en hoopt dat dit met een plan van aanpak ook kan gebeuren. Zij gaat ervan uit dat het college genoeg gehoord heeft hoe erg en verschrikkelijk de raad alles vindt en wat er allemaal fout is gegaan.. Dhr **Van Loon** werd in de carrouselvergadering door wethouder Fleuren aangesproken op een door hem uit de Evaluatienota aangehaalde passage die hij kwalificeerde als een zwaktebod. Het gaat om de passage dat dit soort overschrijdingen niet acceptabel is en in de toekomst geprobeerd wordt te voorkomen. Het ging hem erom dat door het nemen van de maatregelen zoals in het Eiffelrapport

aanbevolen en die het college wil overnemen, voorkomen c.q. uitgesloten wordt dat in de toekomst dezelfde fouten worden gemaakt. De aangekondigde maatregelen beogen dat. Hij is blij met de toezegging van wethouder Fleuren de stand van zaken met betrekking tot de te nemen maatregelen over een half jaar met de raad te bespreken. Dat moet een nieuw afwegingsmoment voor de raad zijn om te kijken of aanvullende maatregelen nodig zijn. Ook bij hem is het probleem van de cultuur binnen de organisatie blijven hangen. In de carrousel heeft hij gewezen op de rol van de boeteclausule in het hele proces. Ook daarop reageert het college dat zij in het voortaan dit soort clausules expliciet ter besluitvorming aan de raad zal voorleggen. Deze maatregel is erg belangrijk. Het CDA heeft al vaker geconstateerd dat zeker bij het aangaan van overeenkomsten de gemeente Berg en Dal op het oog de onderliggende partij is. Hiervoor moet veel meer aandacht komen. Uit de Evaluatienota blijkt dat niet voldaan wordt aan de uitgangspunten van het projectmanagement. Gezien de bevindingen in het Eiffelrapport twijfelt hij aan de professionaliteit op de afdeling. Wellicht blijkt over een half jaar dat hierin sterke verbetering is gekomen. Als dit niet het geval blijkt, moeten aanvullende maatregelen niet worden uitgesloten. Hij wil af van de tekortkomingen in de sturing en de beheersing van projecten, het ontbreken van een deugdelijke projectadministratie, de cultuur van het onder de pet houden van zaken en dat men het intern wel oplost. Om nog maar te zwijgen van de eventuele angstcultuur. Het Eiffelrapport en de Evaluatienota bieden geen inzicht in het bestuurlijke proces. Er is veel gediscussieerd over wie wat wist op welk moment. De steeds terugkerende cruciale vraag is welke rol de aanstaande verkiezingen een rol hebben gespeeld bij het niet melden van de overschrijding aan de raad. Op het moment dat de spelers van destijds verklaren dat deze geen rol hebben gespeeld, moet het met dat antwoord worden gedaan of men dit nu gelooft of niet.

Dhr **Eikholt** heeft het idee dat altijd moet worden uitgegaan van de goede intentie van mensen. Als gezegd wordt dat er geen enkele intentie was iets bewust achter te houden in relatie tot de verkiezingen, is dit voor hem een waarheid. Het gaat om integere mensen die jarenlang bewezen goed hebben gefunctioneerd. Gezien de aanbevelingen en de gedachtegang en toezeggingen van het college op die aanbevelingen is hij ervan overtuigd dat de goede kant wordt opgegaan. Uiteindelijk is de raad ervoor om dit straks te evalueren en te toetsen.

Mw **Barber** stelt vast dat het om een groot bedrag gaat, waarvoor verklaringen zijn gegeven en waarover niet te gemakkelijk kan worden gedacht. Zij wijst nog steeds op de € 200.000,- in de aanbesteding. In goede of slechte tijden deed zich ook wel eens een gunstige aanbesteding meegemaakt en op zo'n moment stond de raad niet te juichen hoe geweldig dit was. D66 gaat behoorlijk ver in haar veronderstelling dat de overschrijding rond de verkiezingen bewust is verzwegen. Als dit uiteindelijk het idee voor een raadsenquête is, gaat zij ervan uit dat de spelers tijdens een raadsenquête iets anders zullen zeggen of een andere mening zullen hebben dan nu. Ondanks dat sprake is van een forse overschrijding en een lastig project kan men met zijn allen ook een keer trots zijn op wat in het centrum van Groesbeek allemaal is gerealiseerd. Zij heeft wel vertrouwen in het Eiffelrapport, ondanks dat dit wellicht niet helemaal compleet is. Het geeft handvatten genoeg om het uit te kunnen bouwen en ervoor te zorgen dat dit niet meer voorkomt. Geen fouten zal nooit gebeuren. Mw **Vorderman** vraagt zich af waarom Polderbreed degenen wel gelooft die zeggen de melding niet bewust te hebben verzwegen vanwege de komende verkiezingen en niet luistert naar haar als zij zegt dat hierover de raadsenquête niet direct gaat. Het gaat haar erom dat er een verkeerde cultuur in het gemeentehuis heerst. Als men elkaar niet kritisch durft aan te spreken kan nooit efficiënt, open en transparant worden gewerkt, terwijl de gemeente Berg en Dal deze drie aspecten hoog in het vaandel wil hebben. Als er een raadsenquête komt gaat het niet om het uitdelen van Zwarte Pieten en het zwartmaken van mensen. Zij wil alleen weten hoe het beter kan. Hoe wordt over een half jaar onderzocht en geëvalueerd hoe alles verbeterd is op de afdelingen. Op zijn minst moet hierover goed worden nagedacht. Mw **Barber** zegt dat de raad zich hiermee kan bemoeien. Naast een raadsenquête zijn er voor de raad mogelijkheden genoeg om dit gezamenlijk op te pakken.

Dhr **Ten Westeneind** vraagt of wethouder Fleuren het geschetste beeld op haar afdeling herkent of dat er andere signalen zichtbaar zijn. Op welke wijze denkt het college de richting van het Eiffelrapport te kunnen verankeren om te voorkomen dat zaken fout lopen. Hij herkent zich als toenmalig collegelid totaal niet in wat hij hoort over integriteit, het over de verkiezingen heen tillen. Hij heeft de raad

op 8 februari 2018 geïnformeerd over het doelgroepenvervoer en op 26 februari 2018 over de overschrijding van € 350.000,--. Dit heeft hij ook niet over de verkiezingen heen getild. Het was geen thema voor hem dit bewust over de verkiezingen heen te tillen. Mw **Ten Doesschate** begrijpt dat de heer Ten Westeneind een en ander graag gezegd wil hebben, maar het gaat nu niet over zijn positie. Het gaat over iemand anders. Dhr **Ten Westeneind** hoort spreken over wethouders. Mw **Barber** ziet het als een goede zaak dat over wethouders wordt gesproken, het is een collegiaal bestuur. Als oud-wethouder Weijers nu ook nog een reactie geeft, is het verhaal duidelijk.

Dhr **Weijers** onderstreept wat de heer Ten Westeneind en de heer Thijssen hebben gezegd. Het onderwerp verkiezingen is op geen enkel moment ook maar een overweging geweest in het genomen besluit. Burgemeester **Slinkman** sluit zich als voorzitter van het college aan bij de heer Weijers.

Dhr **Van der Velden** heeft bij het college stukken ingediend, waarvan kennelijk een groot deel technische vragen betreft. Op advies van de raadsgriffier stelt hij deze vragen nu. Hij heeft het Eiffelrapport op een andere manier gelezen dan wat hij in deze raadsvergadering hoort en wel vanuit een financiële invalshoek. Het college geeft de bouwkostenverhoging als argument voor de overschrijding met € 200.000,--. Hij gaat ervanuit dat de gemeente Berg en Dal beschikt over een deugdelijk calculatieprogramma passend bij dit soort projecten. De voornoemde argumentatie is voor hem niet toereikend. De eerste calculatieberekening van het parkeerdak kwam op € 399.000,-- uit. Deze calculatie bleek op 2 november 2016 € 200.000,-- te laag. De definitieve opdracht van 6 december 2018 betrof € 625.000,--. Ten opzichte van de eerste calculatie dus geen € 200.000,-- hoger maar € 226.000,--, ofwel 56,6% meerkosten. Als sluitpost van een calculatie wordt een post risico en onvoorzien opgenomen. Daarvan uitgaand is het tekort nog groter. Hoe kon het gebeuren dat bij de voorcalculatie een dergelijke fout van € 226.000,--erin kon sluipen? Wat is er misgegaan bij de eerste calculatie, wat is er te laag ingevoerd of wat is er überhaupt niet opgevoerd als kosten? Hij wenst een gespecificeerd overzicht en een inhoudelijke verklaring van de meerkosten van € 226.000,--. Wie maakt de voorcalculatie en hoe wordt deze gecontroleerd? Hoe en op welke wijze gaat het college verankeren dat de raad bij dit soort grote projecten ook aan het begin van het proces meegenomen wordt? Dhr **Eikholt** vindt GJS te ver gaan door technisch op details in te gaan. De vragen kunnen daar waar zij nog niet beantwoord zijn schriftelijk beantwoord worden. Het heeft geen pas op dit moment in de nu gevoerde discussie. Dhr **Van der Velden** vraagt welke terugkoppelingsmomenten naar de raad worden ingebouwd. De raad moet een plan van aanpak voorgelegd worden hoe dit in de toekomst vermeden kan worden. Als GVP zegt dat de vragen te technisch zijn, had men het stuk beter moeten lezen. Dan had men deze vragen ook gehad. Dhr **Eikholt** stelt vast dat duidelijk is dat er een overschrijding is en het ging erover dat deze niet aan de raad is gemeld. Het gaat niet meer over € 26.000,-- meer of minder, maar over de procedure, de afwikkeling en de aanbevelingen naar de toekomst toe. Dhr **Verheijen** stelt dat als het gaat over cultuur de raad eerst maar eens bij zichzelf moet beginnen. Hij schaamt zich diep over wat nu gebeurt. De carrousel heeft 2 uren lang over de evaluatienota Spoorlaan gesproken: daar had GJS haar vragen kunnen stellen. Hij heeft als voorzitter van de carrousel veel tijd voor dergelijke vragen geboden. Nu komt GJS met deze afleidingsmanoeuvre. Het gaat om de politieke vraag die niet in het Eiffelrapport terug komt waarom de overschrijding van € 500.000,-- niet direct is gedeeld met de raad. Alle andere discussie is nu niet aan de orde. Dhr **Ten Westeneind** begrijpt de reactie van het CDA. De heer Van der Velden heeft zich met zijn vragen gemeld bij de griffie en kreeg het advies deze in de raadsvergadering te stellen. Raadsgriffier dhr **Van Workum** kan zich voorstellen dat er vragen bij een raadslid leven. Het is vervolgens aan het college hoe daarmee om te gaan en het college heeft daarop een antwoord klaar. Het is niet verkeerd te proberen maximale duidelijkheid in dit dossier te krijgen. Als vragen voor een raadslid van belang zijn om zijn standpunt te kunnen formuleren, is het niet aan de raadsgriffier te zeggen dat deze vragen niet gesteld mogen worden in de raadsvergadering. Dit corrigerend vermogen moet vanuit de raad zelf komen. Mw **Barber** gaat ervanuit dat de vragen al bekend waren en de beantwoording had kunnen plaatsvinden. Dhr **Van der Velden** vraagt hoe het te verklaren is dat bij een aanbestedingsbedrag van € 625.000,-- een boeteclausule van € 500.000,-- wordt geaccepteerd? Eind 2017 wordt de totale overschrijding van het project Spoorlaan duidelijk met een aanvullende overschrijding van € 294.000,--. De verklaring hiervoor is tot nu toe zeer onvoldoende, reden waarom hij een gespecificeerd overzicht van deze kostenpost wil. Het is een

aantal kostenposten, het kan nooit één post geweest zijn. Op 8 december 2016 wordt wegens het stilleggen van het project een claim ontvangen van € 28.000,--. Door de gemeente Berg en Dal wordt gecalculleerd dat deze claim niet meer dan € 830,-- mag zijn. Op 22 december 2016 wordt de claim vastgesteld op € 12.000,--. Waarom wordt € 11.170,-- ofwel 74,4% meer betaald dan vooraf gecalculleerd?

Dhr **Kersten** stelt dat duidelijk moge zijn dat in dit dossier ongelooflijk veel fout is gegaan. Het Eiffelrapport geeft hiervan een behoorlijke opsomming en als dit gelezen wordt moet naar adem gehapt worden, zo erg was het. Hij is het met D66 en PvdA eens dat niet duidelijk is waarom zaken fout zijn gelopen. Op welk niveau is niet ingegrepen en had ingegrepen moeten worden. Wie had daarin een rol en heeft die rol niet gepakt? Als dit soort zaken niet boven tafel komen, heeft het weinig zin met oppervlakkige aanbevelingen te gaan werken en zit er structureel onderhuids iets niet goed. Hij is het met de GVP eens dat bij het project Spoorlaan mensen betrokken waren die jarenlang heel goed werk hebben gedaan. Aan de andere kant moeten juist die mensen met zoveel ervaring het belang kunnen inschatten om de overschrijding aan de raad te melden. Hij hoorde de heer Thijssen zeggen dat hij niet als eerste collegelid van de overschrijding hoorde. In de carrousel werd een andere indruk gewekt.

Mw **Vorderman** sluit zich volledig aan bij Sociaal Groesbeek. Zij heeft nog een heleboel vragen die niet beantwoord zijn. Het doel is niet een raadsenquête maar om het boven tafel krijgen van de onderliggende oorzaken. Misschien is er een andere vorm mogelijk, maar zij blijft van mening dat een raadsenquête het meest eerlijke instrument is om alles boven tafel te krijgen en iedereen zijn zegje te laten doen om daarna werkelijk tot verbeteringen te komen om de open, transparante en efficiënte gemeente te zijn die Berg en Dal altijd zegt te willen zijn. Dit moet met zijn allen eens worden waargemaakt. Zij hoopt oprecht dat als er geen raadsenquête of verder onderzoek komt, de raad niet binnen de kortste keren weer bij elkaar zit voor weer een debacle c.q. een structurele fout.

Mw **Ten Doesschate** sluit zich aan bij de eerdere fracties die zeggen dat de overschrijding veel te laat aan de raad gemeld is. Zij is het meest geschrokken van wat in het Eiffelrapport staat over de cultuur in het gemeentehuis. Zo'n cultuur ontstaat niet alleen de laatste 2 jaren maar is er langzaam ingegroeid, hetgeen betekent dat deze er niet meteen uitgehaald kan worden. Het rapport heeft het over een familiecultuur, er wordt meer over elkaar gesproken dan met elkaar, er is geen centrale administratie. Aan dit laatste wordt gewerkt, dit kan gewoon opgelost worden. Geen voldoende veilige omgeving voor ambtenaren om een confrontatie op te zoeken is erg. Op pag 14 van het rapport staat dat kritische geluiden als tegenwerking werden gezien. Dat heeft men natuurlijk hier en daar en is niet zomaar op te lossen. Mensen die dit in vertrouwen hebben verteld hebben misschien nog wel meer. Zij is het met D66 eens dat de enige oplossing is betrokkenen onder ede bij een raadsenquête te horen over wat waarom is gebeurd.

Wethouder **Fleuren** hoort regelmatig o.a. door D66 en PvdA zeggen dat er nog veel vragen zijn. In haar mail ziet zij vragen terug van de VVD van vóór de carrousel van 31 mei 2018 die met name gingen over hangjongeren in de parkeergarage, en daarna van D66 die allemaal beantwoord zijn. De dag voor deze raadsvergadering kwam haar ter ore dat GJS nog vragen wilde stellen. Bij haar weten zijn er geen andere vragen gesteld ondanks dat het dossier sinds april 2018 in de mailbox zit. Welke vragen heeft de raad niet kunnen stellen of heeft zij in de carrousel van 31 mei 2018 en 13 september 2018 niet beantwoord. Zij heeft in de carrousel meer verteld dan wat gevraagd is. Mw **Vorderman** bevestigt dat alle door haar aan wethouder Fleuren gestelde vragen zijn beantwoord. Zij wil echter ook andere mensen kunnen bevragen. Zoals wethouder Fleuren ook heeft aangegeven kent zij niet alle antwoorden. Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) heeft d.d. 25 september 2018 vragen aan de griffie gestuurd, waarvan hij nog geen bevestiging heeft ontvangen. Wethouder **Fleuren** hoort de PvdA veel conclusies in algemeenheid trekken. Gewaakt moet worden voor het algemeniseren van de conclusies in het Eiffelrapport. Het rapport gaat over het project Spoorlaan en de groep mensen die in deze combinatie op deze manier hebben samengewerkt. Het is gevaarlijk dit door te trekken naar andere afdelingen. Zij heeft nog nooit een dergelijk groot project als Spoorlaan met de afdeling gedaan en heeft nog te weinig ervaring met de afdeling om hierover een oordeel uit te spreken. Het is in elk geval een heel andere afdeling dan Sociale Zaken of Financiën. In het fysieke domein zijn simpelweg ande-

re mensen nodig. Het college kan goed aan de slag met de aanbevelingen uit het Eiffelrapport. Zij hoopt dat de raad over een half jaar blij kan worden gemaakt met de tussenstand en heeft er vertrouwen in dat dit kan: het kwartje is echt wel gevallen. Zij sluit aan bij GroenLinks dat nog veel energie kan worden gestopt in alle details die nog verheldering kunnen brengen. De vraag is of dit moet worden gedaan. Zij begrijpt dat GJS veel ervaring heeft met calculeren en gaat ervan uit dat hun berekeningen kloppen. De vragen van GJS zullen op een compacte manier worden beantwoord. Het klopt dat oud-wethouder Thijssen niet als eerste collegelid van de overschrijding wist. Op de afdeling Financiën hoorde zij voor het eerst over de overschrijding en bij het teruglopen naar de afdeling van het college is zij bij oud-wethouder Thijssen naar binnen gelopen en gezegd dat er iets aan de hand was met de Spoorlaan. Op dat moment wist oud-wethouder Thijssen nog niet van de overschrijding. Hij schrok hiervan evenzeer als zij. Daarna ging het balletje rollen, de raad kent de tijdbalk. Zij zal onder ede niets anders vertellen dan wat zij in de carroussels en raad verteld heeft en heeft niets te verzwijgen. Zij vraagt zich af wat D66 en VVD nog willen weten wat uitmaakt voor het oordeel over dit dossier en in hoeverre dit kan helpen naar de toekomst toe.

Mw **Vorderman** hoort opmerkingen als “het kwartje is gevallen” en “het balletje is aan het rollen gebracht”. Het kwartje moest toch al zijn gevallen toen is afgesproken dat een overschrijding hoger dan € 50.000,- gemeld zou worden aan de raad. Blijkbaar is een afspraak met de raad niet heilig, niet met het college, niet met de ambtenaren. Dit is en blijft zorgelijk. Was het balletje maar gaan rollen toen zij oud-wethouder Thijssen inlichtte, dan had de raad eerder over de overschrijding gehoord. Het gaat haar niet alleen over het onder ede horen maar vooral om waarom het allemaal mis is gegaan. Er kan altijd één ding misgaan in een proces, maar uit het Eiffelrapport blijkt dat het één na het ander fout ging. De projectstructuur is losgelaten, de ambtenaren hebben niet aan het college gemeld, het college heeft niet gemeld aan de raad. Het heeft erg lang geduurd voordat het kwartje is gevallen. Zij moet het vertrouwen hebben dat het kwartje altijd op tijd valt en het balletje altijd op tijd gaat rollen.

De **voorzitter** bevestigt dat de vragen van Sociaal Groesbeek door de griffie zijn ontvangen en doorgestuurd. Deze zullen samen met de vragen van GJS worden beantwoord. Op verzoek van D66 schorst hij de vergadering om 21.30 uur en heropent om 21.45 uur.

Mw **Vorderman** komt tot de conclusie dat er geen raadsmeerderheid voor een raadsenquête is. Zij hecht eraan te benoemen dat naast D66 PvdA, Sociaal Groesbeek en VVD hiervan wel voorstander zijn. Zij schikt zich in deze raadsmeerderheid met dien verstande dat zij met een aantal raadsfracties meer, waaronder GJS, VBenD en VOLG, zich nog zal beraden over wat verder kan worden gedaan. Het volledige vertrouwen is er nog niet. Gedacht wordt aan vervolgvragen en een openbaar gesprek met de directie. Voor de volgende raadsvergadering wordt hierop teruggekomen.

Dhr **Verheijen** hoorde oud-wethouder Thijssen zeggen dat als hij het over zou kunnen doen hij de raad wel direct had geïnformeerd over de overschrijding. Hij vraagt de oud-wethouders Ten Westeneind en Weijers of zij dit met de heer Thijssen eens zijn. Als dit het geval is zou dit voor hem een eventuele raadsenquête afwenden. Het zou jammer zijn de kans te laten lopen de cultuur te onderzoeken bij raad, college en ambtelijke organisatie en hiermee een half jaar te wachten. Er is daadwerkelijk iets aan de hand. Een raadsenquête kost veel geld, dat hij liever uit zou geven aan een gedegen onderzoek wat moet verbeteren. Daarin wil hij de raad meenemen.

De **voorzitter** wijst erop dat de cultuur actief wordt gevolgd en dat daarover terugkoppeling naar de raad zal plaatsvinden. Daarmee zal geen half jaar worden gewacht.

Dhr **Weijers** sluit zich volledig aan bij het antwoord van de heer Thijssen, dat met de kennis van nu destijds een ander besluit genomen had moeten worden.

Dhr **Ten Westeneind** heeft al aangegeven als collegelid niets te willen verbergen, sowieso niet omdat een collegelid er voor de raad zit. In dat opzicht adviseert hij het nieuwe college het direct te melden aan de raad als ergens een overschrijding dreigt. Op het moment dat een overschrijding inzichtelijk is moet deze direct aan de raad gemeld worden. In het geval van het project Spoorlaan had dit eveneens moeten gebeuren. Men moet zich wel realiseren in welke periode men toen zat. Hij had een aantal lastige dossiers in behandeling, was campagneleider en van alles aan het doen. Dhr **Verheijen** heeft gelukkig gehoord wat hij wilde horen.

De raad neemt de Evaluatienota Spoorlaan met inachtneming van de gevoerde discussie en de gedane toezeggingen voor kennisgeving aan.

4. Voorstel om de Kadernota 2019 vast te stellen

De **voorzitter** memoreert dat het voorliggend voorstel de vorige raadsvergadering op verzoek van 7 fracties van de agenda is gehaald. Inmiddels heeft de raad de begroting 2019, waarvoor de Kadernota 2019 de bouwsteen vormt, ontvangen. Vaststelling van de Kadernota 2019 heeft dan ook geen effect meer op de begroting 2019. Punten wijzigen of meegeven is een gepasseerd station. Een aantal fracties wil echter toch nog over het voorstel spreken. De behandeling zal dan met name moeten gaan over de procedure.

Dhr **Maas** heeft de indruk dat de Kadernota 2019 deze raadsvergadering meer pauzenummer dan hoofdpunt is. Hij heeft niet de behoefte nog veel woorden aan de kadernota vuil te maken en is in grote lijnen hiermee akkoord. Hij had liever gezien dat de doelen ten aanzien van duurzaamheid meer waren ingevuld, maar afspraak is eerst het actieplan duurzaamheid en de financiële vertaling daarvan af te wachten. Positief is dat al € 100.000,- is uitgetrokken. Hij gaat ervan uit dat de verder voor duurzaamheid benodigde middelen ten laste van de algemene reserve beschikbaar gesteld worden. Het geld voor duurzaamheid zal goed besteed moeten worden. In die zin heeft hij vraagtekens bij de investering van € 750.000,- voor het energiezuinig maken van het kulturhus in Millingen aan de Rijn. Bij een dergelijk bedrag zou meer rendement gehaald moeten kunnen worden als het gaat om energiebesparende maatregelen. Hij geeft in overweging of dit geld volledig in één pand moet worden gestoken. Positieve punten in de investeringslijst zijn de maatregelen voor terugdringing van wateroverlast en vergroten fietsveiligheid. Het totaal van de kadernota voldoet aan de zaken die hij belangrijk vindt.

Mw **Albers** spreekt namens de oppositiepartijen D66, GJS, PvdA, Sociaal Groesbeek, VOLG, VBenD en VVD. De Kadernota 2019 is geheel gebaseerd op het coalitieprogramma en de oppositiepartijen zijn hierbij niet betrokken geweest. Hiertoe zal zijn besloten omdat 2018 verkiezingsjaar was. Dhr **Eikholt** wijst erop dat het een nadrukkelijke keuze van de oppositie zelf was om niet bij de Kadernota 2019 betrokken te zijn. De raad heeft de kans gehad om de Kadernota 2019 inhoudelijk te behandelen, waarop de oppositie ervoor heeft gekozen dit niet te doen. Mw **Albers** stelt vast dat bij maar liefst 66% van de doelen in de kadernota geen geldbedragen worden genoemd om deze te behalen. Dit lijkt op het afgeven van een blanco cheque, reden waarom de oppositie niet kan instemmen met de Kadernota 2019. De oppositie behoudt zich het recht voor tijdens de begrotingsbehandeling uitgebreid te kunnen reageren.

Dhr **Van Loon** betreurt dat de raad zichzelf in meerderheid in de vorige raadsvergadering de kans heeft ontnomen de Kadernota 2019 inhoudelijk te behandelen. Als dit wel was gebeurd, had daarmee rekening gehouden kunnen worden bij de opstelling van de begroting. Het klopt dat de procedure voor de opstelling van de kadernota dit jaar als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen anders was. De kadernota stond echter gewoon op de raadsagenda en had besproken kunnen worden.

Dhr **Eikholt** spreekt over mosterd na de maaltijd en gepasseerd station. Het is een gemiste kans voor de fracties die de vorige raadsvergadering besloten de Kadernota 2019 op dat moment niet te behandelen. Hij adviseert iedereen de inmiddels ontvangen programmabegroting 2019 goed te bestuderen, waarna er misschien iets leuks van kan worden gemaakt.

Dhr **Peters** (VBenD) wijst erop dat in het Presidium is afgesproken dat er volgend jaar een betere procedure voor de kadernota komt. Er is nu geen themabijeenkomst over de kadernota geweest, de voorbereiding is gebrekkig verlopen. De kadernota is een belangrijk stuk, waarin de raad de kaders voor de begroting aangeeft. Dhr **Verheijen** hoopt dat VBenD namens de oppositie spreekt. Het is mooi dat VBenD zijn inbreng in het Presidium verwoordt. De raad is gewend de kadernota op een andere manier te behandelen. Hij heeft als kartrekker van de formatie geroepen met goede voorstellen richting college te komen. Volgend jaar gaat het anders en beter.

De **voorzitter** merkt op dat een verkiezingsjaar nou eenmaal een verkiezingsjaar is. Volgend jaar is geen verkiezingsjaar en wordt de kadernota op de gebruikelijke manier behandeld. Er zijn gemeenten die helemaal geen kadernota meer maken om het nu ontstane probleem te omzeilen. Voor de opposi-

tie is het nu niet gelukkig verlopen, de coalitie zag haar coalitieakkoord grotendeels terug in de kadernota.

Dhr **Eikholt** benadrukt dat de Kadernota 2019 er wel lag voor de raadsvergadering en veel energie, tijd en geld gekost heeft waaraan gemakshalve voorbij wordt gegaan. Veel ambtenaren hebben hard aan de kadernota gewerkt en daarmee is niets gedaan, wat eeuwig zonde is. De functie van de kadernota is nadrukkelijk aanwezig en hij roept nadrukkelijk op volgend jaar met inbreng te komen zodat de raad in gezamenlijkheid een goede begroting kan maken. De **voorzitter** wijst erop dat de kadernota wel gebruikt is voor de opstelling van de begroting 2019.

Mw **Barber** vindt het eveneens jammer dat de Kadernota 2019 niet inhoudelijk door de raad behandeld werd. Haar werd hierdoor de kans ontnomen hierbij twee opmerkingen te maken. Zij is verheugd dat een budget is opgenomen voor het verwijderen van obstakels voor voetgangers en rolstoelers. Zij wilde hiermee niet wachten tot het uitgestelde vaststellen van de Kadernota 2019. Hierover zijn inmiddels schriftelijke vragen gesteld die door de ambtelijke organisatie zijn beantwoord. De beantwoording geeft aanleiding dat zij een en ander nauwlettend zal blijven volgen. De obstakels bij supermarkten en andere parkeerplaatsen waar deze mensen vaak vallen zijn niet in het begrote bedrag opgenomen. Zij beseft dat het veel van de afdeling vraagt om tot veiliger oplossingen te komen. Dit is het waard om ongelukkige en onnodige valpartijen te voorkomen. In het door de raad in juni 2018 afgewezen voorstel ontsluiting project Nielingen en verbeteringen Nonnenkamp stond dat de organisatie zoekende is hoe om te gaan met inwonersinitiatieven. Zij heeft toen gezegd dat de raad het voortouw zou moeten nemen in die zoektocht en dat herhaalt zij nu weer. Het geldt dat voor inwonersinitiatieven in de begroting staat kan blijven staan, maar dit moet niet worden uitgegeven totdat de raad duidelijk heeft wat een inwonersinitiatief is. Bij de begrotingsbehandeling komt zij op deze punten terug.

Mw **Ten Doesschate** heeft het idee dat Polderbreed begonnen is met de algemene beschouwingen. Zij is niet akkoord met de Kadernota 2019 als 66% van de doelen en resultaten PM staat opgenomen. Zij geeft geen blanco cheques uit.

De raad gaat niet over tot besluitvorming over het voorstel.

5. Voorstel om uit het rapport Grip op Veilig Thuis de aanpassingen van de gemeenschappelijke regeling over te nemen

Dhr **Weijers** constateert dat Veilig Thuis Gelderland Zuid één van de samenwerkingsverbanden is waarmee de gemeente Berg en Dal te maken heeft. VOLG is altijd kritisch geweest in het aangaan van samenwerkingsverbanden, maar weet ook dat een gemeente niet alles zelf kan. Samenwerkingsverbanden c.q. schaalvergroting kunnen positief uitwerken maar hebben ook hun keerzijde. In het voorliggend rapport leest hij als conclusies: onvoldoende voorbereid en onderbouwd, besluitvorming is moeilijk traceerbaar, nagenoeg onnavolgbaar, weinig transparant, rollen en verantwoordelijkheden in de praktijk onvoldoende gescheiden, bestuurders onvoldoende oog voor verandercapaciteit uitvoeringsorganisatie en gemeenteraden onvoldoende betrokken en geïnformeerd. Hiervan wordt hij stil. Een carrousel-lid van VOLG stelt dat als de conclusies in het rapport worden gelezen, iedereen het schaamrood op de kaken moet hebben staan. Dat is heel erg. Hij is blij met de werkgroep samenwerkingen. Hoe gaat het college ervoor zorgen dat college en raad meer grip krijgen op de samenwerkingsverbanden? De raad zal ook meer aanwezig moeten zijn en meer naar informatie vragen. Hij zegt de Werkgroep Samenwerkingen dank voor haar werk en het leesbare rapport en onderschrijft het raadsvoorstel.

Dhr **Janssen** merkt op dat raadsleden de opmerking krijgen dat zij de informatie niet tot zich genomen hebben. Men mag best kritisch op zichzelf zijn, maar als geconcludeerd wordt dat raadsleden informatie niet tot zich genomen hebben, roept dit bij hem vraagtekens op. Hij voelt zich niet aangesproken maar maakt zich daarover zorgen. Hoe komen deze opmerkingen in het rapport? De informatie waarover het gaat is beperkt. Het gaat over de informatie die door de uitvoerder geleverd. Als hij informatie probeert te krijgen bij uitvoerders, komt hij tot de conclusie dat het gaat om een brede problematiek. Hij kan het voorstel volgen, maar vraagt er aandacht voor dat er veel problemen zijn die nog om een oplossing vragen. Hij wil hierop in verder verband op terugkomen.

Dhr **Verstraaten** stelt vast dat het rapport duidelijk is. Was het doel van het rapport om lering te trekken en tegen het licht houden van de geldende normen? Het rapport geeft nieuwe inzichten en con-

crete handvatten die prima geanalyseerd en verwerkt zijn in het raadsvoorstel door de werkgroep samenwerkingen, waarvoor dank. Hij kan instemmen met het voorstel.

Mw **Borremans** kan de voorstellen volgen. De werkgroep samenwerkingen heeft veel voorwerk gedaan, waarin zij zich kan vinden. Zij hoopt dat meer grip kan worden gekregen op de werkwijze van Veilig Thuis alsook op die van de andere gezamenlijke gemeenschappelijke regelingen. Zij hoopt dat Veilig Thuis door deze nieuwe werkwijze efficiënter gaat werken en de kosten omlaag kunnen, al is dit nog maar de vraag, maar ook dat de cliënten beter geholpen gaan worden. De laatste brief van Veilig Thuis geeft een klein beetje hoop. Zij hoopt meer en tijdige informatie te krijgen, zoals het CDA al anagaf.

Dhr **Ten Westeneind** heeft kennisgenomen van het heldere en duidelijke rapport en is akkoord met het voorstel.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) vallen de kosten voor een extern DB-lid op. Deze krijgt een afzonderlijke bezoldiging die zorgt voor verhoging van de totale kosten van de regeling. Waarom wordt gekozen voor een extern DB-lid terwijl kostenbesparing nodig is?

Mw **Vorderman** is voorzitter van de werkgroep samenwerkingen die tot de conclusie kwam dat de grip op het samenwerkingsverband Veilig Thuis best beperkt is. Bij de raadsgriffier is de vraag uitgezet bij andere gemeenten te onderzoeken of het mogelijk is een regionale samenwerkingsgroep bij elkaar te krijgen. Overigens was mevrouw Barber het als werkgroep-lid hiermee niet eens. Het ontbreekt bij de grip nog aan goede contacten met andere gemeenten. Mw **Van Broekhoven** constateert dat dit veel procedurele grip geeft maar nog geen doelmatigheidsgrip. Zij is positief over het eigen onderzoek naar de doelmatigheid van de sociale teams en zou een dergelijk onderzoek graag in gezamenlijkheid willen laten doen over de doelmatigheid bij Veilig Thuis. Mw **Brouwer** vraagt zich af in hoeverre de werkgroep sociaal domein hierbij betrokken is als de aangewezen werkgroep die zich hiermee zou moeten bezighouden. Mw **Vorderman** wijst erop dat deze destijds nog niet bestond. Zij onderschrijft de aanbevelingen in het raadsvoorstel.

Mw **Ten Doesschate** spreekt haar complimenten uit voor het goede werk van de werkgroep samenwerkingen. Het voorgenomen besluit is een goede aanvulling op de reeds bestaande afspraken. Als blijkt dat toch te weinig grip op Veilig Thuis komt, kan altijd aanpassing plaatsvinden. Laat hier voorlopig maar voor worden gegaan.

Wethouder **Van de Scheur** onderschrijft namens het college de aanbevelingen van de werkgroep samenwerkingen. In het raadsvoorstel staat de aanbeveling tot het bevorderen van de benoeming van externe DB-leden niet over te nemen. Juist vanwege de extra kosten moet gekozen worden voor DB-leden van de gemeenten zelf. Het is niet alleen aan het college maar ook aan de raad zelf ervoor te zorgen dat de raad betrokken wordt. Januari 2019 wordt een bijeenkomst voor alle gemeenteraden georganiseerd om te kijken hoe een en ander gemeenschappelijk kan worden opgepakt. De griffiers hebben toegezegd dit te gaan begeleiden. Het is voor gemeenschappelijke regelingen efficiënt dat er duidelijkheid is dat alle raden dezelfde kant op willen gaan. Begin 2018 woonde zij, naast een enkel ander raadslid uit Berg en Dal, een bijeenkomst over Veilig Thuis bij, waar uitleg over de kosten werd gegeven.

Dhr **Gödderz** stemt in met het voorstel en de daarin genoemde aanbevelingen. Hij is verbaasd dat andere raadsfracties spreken over een helder en duidelijk rapport. Hij heeft moeite met het ambtelijke taalgebruik en de vele afkortingen die het voor de burgers en de journalisten moeilijker maken alles te gebruiken. Hij pleit dan ook voor eenvoudiger taalgebruik en vraagt wethouder Van de Scheur zich hiervoor in te zetten. Regionale themabijeenkomsten zijn een goede zaak om elkaar te informeren en kunnen leiden tot meer onderlinge dynamiek om bijvoorbeeld coalities en opposities te kunnen smeden om dagelijks en algemeen bestuur nog meer te kunnen controleren.

Mw **Albers** onderschrijft de aanbevelingen en hoopt op een nieuwe start en verbetering.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) is blij dat de aanbeveling tot het benoemen van externe DB-leden niet overgenomen is in het raadsvoorstel, maar deze mogelijkheid staat wel in het rapport van de rekenkamercommissies. Hij is akkoord met het raadsvoorstel.

Dhr **Janssen** vraagt hoe de optie van externe DB-leden in de breedte ligt.

Wethouder **Van de Scheur** zegt toe zich in te zetten voor klare taal, waarvan zij zelf ook voorstander is. De begrotingswijziging Veilig Thuis is ontvangen en staat voor de volgende raadsvergadering op de agenda. Deze leidt tot een kostenverlaging van € 250.000,--, hetgeen voor de gemeente Berg en Dal leidt tot een aframing van € 20.000,--. Daaruit blijkt dat inmiddels sterk gestuurd wordt op doelmatigheid, hetgeen een goed begin is. Mw **Van Broekhoven** merkt op dat het nauw meekijken met het proces door een externe tot veel meer reductie en efficiëntie kan leiden. Wethouder **Van de Scheur** geeft aan dat er op 4 oktober 2018 een vergadering van het algemeen bestuur van de GGD is, waar de optie van externe DB-leden voor Veilig Thuis aan de orde zal komen.

De raad gaat met algemene stemmen met inachtneming van de gevoerde discussie akkoord met het voorstel.

6. Alternatievenonderzoek Kippenbedrijf Dennenkamp 1b

De **voorzitter** memoreert dat meerdere sessies aan dit onderwerp is gewijd, waaruit gebleken is dat er geen raadsmeerderheid voor één van de alternatieven is. Als gevolg hiervan richt de ondernemer zich op dit moment op de herintroductie van het kippenbedrijf, waarbij hij bereid is te luisteren naar een raadsstandpunt mits dit een overtuigende meerderheid kent en niet iets als 12/11. Aan de raad ligt de keuze voor te berusten in de kippenfarm of te kiezen voor het Big Barn concept of een melkverwerkend bedrijf.

Mw **Vree** constateert dat de raad een aantal alternatieven krijgt te beoordelen voor een kippenfarm die – als de verhalen in de krant geloofd moeten worden – eigenlijk al onvermijdelijk is, tenzij de raad nu eens echt duidelijk voor een goed alternatief gaat. Zo eensgezind dat het voor de ondernemer of ontwikkelaar duidelijk is dat dit alternatief voldoende steun in de raad heeft en waarmee verder kan worden gekomen. Als de raadsfracties weer allemaal vasthouden aan hun eigen gelijk komt er een megastal met kippen, waar zij helemaal geen voorstander van is. Wat is de meest voor de hand liggende uitkomst van een stemming in deze raad? Zij kan het eigenlijk wel voorspellen: dat wel maximaal ongeveer de helft van de raadsleden die voor een melkfabriek stemmen. Als de ondernemer er dan echt voor gaat en probeert een melkfabriek te ontwikkelen, hoeveel obstakels krijgt hij dan nog op zijn weg? Dat is gewoon niet logisch en zal hij niet doen. Dus de uitkomst van zo'n stemming geeft eigenlijk geen haalbaar alternatief voor de ondernemer. Zij stelt dan ook voor eens een keer out of the box te denken en nu voor eens en altijd deze voor het zicht op Groesbeek medebepalende plek om te toveren in een mooie plek met landschappelijk ingepaste en duurzame woningen. Zij wil die optie laten uitwerken, waarbij in samenwerking met alle partijen integraal gekeken moet worden naar het hele gebied wat de mogelijkheden zijn. Natuurlijk zullen daar ook bezwaren tegen zijn, die zijn er altijd. Een grote meerderheid in de raad zit diep in het hart niet te wachten op weer een compromis, waarmee op nieuwe problemen wordt gestuit. Met een kippenfarm of een melkfabriek blijven de problemen zich voortslepen. Mw **Vorderman** denkt eveneens graag out of the box maar heeft van meerdere kanten gehoord dat woningbouw op de Dennenkamp geen haalbaar voorstel is en dat de ontwikkelaar hiervoor helemaal niets voelt. Hoe komt GroenLinks erbij dat dit anders zou zijn. Mw **Vree** gaat niet over de wens van de ontwikkelaar. Het is aan wethouder Verheul toe te lichten of hiervoor mogelijkheden bestaan en hij zou er dan achteraan moeten gaan om hieraan te werken. Mw **Ten Doesschate** stelt dat GroenLinks zich vergist: de raad gaat hier wel over en is het hoogste orgaan. De raad bepaalt of het bestemmingsplan veranderd wordt of niet. Mw **Vree** erkent dat de VVD gelijk heeft, maar de raad wordt gevraagd een richting aan te geven. Bij die richting kan zij niet aangeven hoeveel woningen er moeten komen. Wethouder Verheul zal moeten onderzoeken of er toch een mogelijkheid voor woningbouw is.

Mw **Albers** stelt vast dat de raad toch iets over dit lastige voorstel zal moeten vinden. Als de raad er niets van vindt en het laat lopen wordt het sowieso een kippenfarm. Zij wil zich in ieder geval uitspreken en voorkomen dat er een kippenfarm komt, waarvan zij absoluut tegenstander is. Wat is de stand van zaken inzake de procedure milieueffectrapportage? Met het Big Barn concept wordt eigenlijk een woonwijk met 20 woningen bedoeld, hetgeen iets heel anders is. Waarom wordt dit als Big Barn voorgesteld?

Hoe zit het met de verkeersafwikkeling? De keuzemogelijkheden lijken bijna wel een afleidingsmanoeuvre om te komen tot een kippenfarm. Zowel college als raad komen er niet uit en het vorige college heeft de kans tot koop laten lopen. Als de keuze gaat tussen kippenfarm en melkfabriek blijft de PvdA bij haar eerdere keuze voor de melkfabriek onder voorwaarden als minder stankoverlast, minder dieren, werkgelegenheid, een goede verkeersontsluiting, maatschappelijke inpassing en beperking aan uitbreiding. Mw **Vree** memoreert dat de PvdA destijds tegen de melkfabriek heeft gestemd. De **voorzitter** meent dat er bij de PvdA toen nog vragen leefden die niet konden leiden tot instemming. Mw **Albers** bevestigt de opmerking van de voorzitter. De vragen betroffen vooral de verkeersontsluiting. Uit de door haar fractie gevoerde gesprekken kwam onvoldoende vertrouwen. Mw **Vorderman** vraagt of de PvdA ervan overtuigd is dat de verkeersontsluiting nu goed komt. Zij heeft geen signalen dat de verkeersontsluiting verbeterd is. Mw **Albers** ziet dit als manco aan het voorstel. Het is jammer dat wel deskundigenonderzoek is uitgevoerd naar het Big Barn concept maar niet naar de verkeersafwikkeling. Er ligt nu echter een aantal voorstellen en er zijn niet haalbare opties doorlopen. Moet dan afgewacht worden tot er weer 220.000 kippen zitten met alle gevolgen van dien?

De **voorzitter** veronderstelt dat bij alle drie de keuzes grote vraagtekens te plaatsen zijn. Hij vraagt de raad zich te beperken tot het maken van een keuze met het stellen van randvoorwaarden. Bij de uitwerking moet alle zaken worden ingepast en uitgewerkt, voordat medewerking kan worden verleend ook middels eventuele aanpassing van het bestemmingsplan. De raad kan de problemen in deze raadsvergadering sneller benoemen dan oplossen.

Mw **Vree** wijst erop dat in het rapport staat dat bij de melkfabriek de weg zoals die er ligt hetzelfde blijft. Mw **Albers** merkt op dat er nog een voorstel naar de raad zal komen waarin alles is uitgezocht. Zij wil never nooit meer kippenindustrie op deze locatie.

Dhr **Peters** (VBenD) hoort een aantal raadsfracties de optie melkfabriek weer boven water halen. Gezien het besluit in de raadsvergadering van 14 december 2017 is dat in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur. Hij citeert uit de notulen: "De voorzitter stelt vast dat de raad in meerderheid niet bereid is geen wensen en bedenkingen ten aanzien van de intentieovereenkomst melkverwerker Dennenkamp 1b kenbaar te maken". De stemming was met 10 vóór en 13 tegen duidelijk. Een aantal raadsfracties heeft toen duidelijk gesteld geen melkfabriek te willen. De PvdA wilde de melkfabriek wel mits gekeken zou worden naar de ontsluiting van de Dennenkamp. Met het raadsbesluit van 14 december 2017 was de melkfabriek afgewezen en kan hiertoe nu niet alsnog worden besloten. Dat is onbehoorlijk bestuur ook naar de burgers toe. De burgers mogen erop vertrouwen de gemeente duidelijke besluiten neemt en niet opnieuw in discussie gaat of de melkfabriek nu wel of niet mag. Sinds 1996 is al gekibbeld over Dennenkamp 1b en zelfs de Raad van State is eraan te pas gekomen over milieueisen. Dit dendert nu nog steeds door met een nieuwe eigenaar van het bedrijf en allerlei stemmingen met voors en tegens. De meningen zijn zowel in het college als in de raad verdeeld. Hij dient een amendement in.

Amendement Alternatievenonderzoek kippenbedrijf Dennenkamp 1b (Voor Berg en Dal)

Als variant in het alternatievenonderzoek op te nemen een onderzoek naar de aankoop van de Dennenkamp 1b door de gemeente Berg en Dal.

Overwegingen en toelichting op amendement:

Bij de voorliggende varianten bestaat geen eenduidige overeenstemming over de bestemming. Door de aankoop van de Dennenkamp 1b krijgt de gemeente zelf de regie over dit gebied. Een fout uit het verleden kan hiermee worden hersteld. De gemeente kan samen met bewoners/aanwonenden gaan zoeken naar een passende bestemming.

De **voorzitter** corrigeert dat geen sprake is van verdeeldheid binnen het college. Het college heeft in meerderheid besloten voor een melkfabriek. Dat het besluit niet unaniem is genomen doet aan de eenheid van het collegiaal bestuur niet af.

Dhr **Ten Westeneind** vraagt of met het amendement geen sprake is van precedentwerking, aangezien de gemeente Berg en Dal een probleem oplost door aankoop. Hoe denkt VBenD dit te gaan betalen? Het gaat over heel veel gemeenschapsgeld. Dhr **Peters** (VBenD) erkent dat het over gemeenschapsgeld gaat. In het kader van burgerparticipatie wordt voorgesteld dat samen met de bewoners/aanwonenden gezocht wordt naar een passende bestemming. Dit kan dan niet onder druk zoals nu plaatsvinden. Er moet nagedacht worden over wat met het gebied moet worden gedaan. Daarom mag dit best wat kosten, temeer daar de gemeente Berg en Dal € 52 mln op haar rekening heeft staan. Hij denkt dat de burgers het geld er wel voor over hebben om tot een goede invulling van dit gebied te komen. Mw **Barber** sluit aan bij GJS en kan nog wel een paar locaties noemen waar misschien opgekocht kan worden om van het probleem af te komen als de gemeente Berg en Dal toch zoveel miljoen heeft. Mw **Vorderman** sluit aan bij GJS en Polderbreed: kijk eens naar Hubertushof. Het kan toch niet zo zijn dat bij een beetje risicovolle, moeilijke dossiers de gemeente Berg en Dal gewoon op gaat kopen. Zij wil een financiële onderbouwing van het amendement, maar neemt dit, hoewel sympathiek, niet serieus. Mw **Ten Doesschate** stelt vast dat de heer Koolen een kippenfarm heeft gekocht, waarin hij het liefst een melkfabriek wil. Nu komt er de suggestie om de Dennenkamp 1b op te kopen. De heer Koolen is niet voor niets zo rijk geworden en is een goed zakenman. Het zou haar niets verbazen dat, als hij het al zou willen verkopen, dit voor € 2 mln doet. Als zo wordt begonnen kent zij nog Reomie en andere kluijjes in de gemeente Berg en Dal. Dit pad moet niet worden opgegaan. Dhr **Peters** (VBenD) wijst erop dat de provincie ook al heeft gezegd de Dennenkamp 1b op te willen kopen om andere ongewenste bestemmingen tegen te gaan. Misschien hebben Natuurmonumenten en Natuur en Landschap wel belangstelling. Uit het onderzoek kunnen allerlei mogelijkheden komen, waaruit ook geld gegenereerd kan worden.

Dhr **Weijers** sluit aan bij GroenLinks en stelt dat industrie in het buitengebied van Groesbeek het niet kan worden. Hij is verbaasd over en teleurgesteld in het standpunt van de PvdA. Hoe moet de verkeersontsluiting vorm krijgen: Cranenburgsestraat, Wylerbaan, Nijmeegsebaan, Koningin Wilhelminaweg, Breedeweg, Grafwegen, Milsbeek? Hij wenst het college veel succes met de verkeersontsluiting en het verbreden en verzwaren van wegen. In het voorstel staat dat de verwachte toename van verkeersbewegingen beperkt is en dat deze naar verwachting via de bestaande ontsluiting kan worden verwerkt. De opmerkingen van de PvdA zijn dan toch helemaal niet nodig? Op jaarbasis zijn er volgens het voorstel 18.000 extra vrachtwagenbewegingen. Zoek maar een weg waar deze naartoe kunnen. Er wordt niet gesproken over de personenauto's, maar er komen 35 fte die leiden tot 14.500 personenautobewegingen. Een aantal mensen aan de route zal de gemeente hiervoor erg dankbaar zijn. In het voorstel staat dat het nieuwe plan leidt tot een planologisch betere situatie met een zeer sterke reductie van de geconstateerde overlast en dat er kansen zijn om tot een betere landschappelijke inpassing van de bestaande grootschalige bebouwing te komen. Fantastisch, hij wordt hierdoor warm van enthousiasme. Dennenkamp 1b ligt in het Nationaal Landschap i.c. beschermd gebied. De beoogde ontwikkeling hierin mag de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap niet aantasten: succes! In de door de raad in 2015 vastgestelde Structuurvisie 2025 staat dat gegaan wordt voor het behouden en ontwikkelen van landschappelijke kwaliteiten en dat de ontwikkeling dient aan te sluiten bij de karakteristieken van het deelgebied. Mw **Albers** wijst erop dat de melkfabriek qua landschappelijke inpassing past bij wat er nu staat. Dhr **Weijers** merkt op dat de vorige eigenaar ook de verplichting tot landschappelijke inpassing had. Hij heeft echter geen struik, boom of plant gezien. Het in 2015 vastgestelde landschapsontwikkelingsplan zegt dat ruimtelijke ontwikkelingen dienen bij te dragen en geen afbreuk te doen aan de landschapskwaliteit. Het gaat om door de raad gemaakte afspraken, waarop zij trots mag zijn, en die met een melkfabriek in het buitengebied allemaal overboord worden gegooid. Dhr **Verheijen** vraagt een reactie van VOLG op de belangrijke reductie van de stikstofdepositie. Dhr **Weijers** wijst erop dat de aanvulling van de afdeling deze uitspraak nuanceert c.q. afzwakt. Dhr **Verheijen** stelt dat toch echt vermeld staat dat het plan leidt tot belangrijke reducering van de stikstofdepositie. Dhr **Weijers** merkt op dat de werkgelegenheid prima is, maar het is de vraag of de

gezochte medewerkers in de gemeente Berg en Dal en de directe omgeving voorhanden zijn. Voor zover bekend is er nog geen enkele garantie of toezegging van de ondernemer dat hij deze medewerkers in de regio gaat zoeken. Bij een melkfabriek van deze omvang ontstaat een grondwaterverbruik van 200.000 kubieke meter. Welk effect heeft dit op de grondwaterstand en voor Groesbeek? Er is onvoldoende gekeken naar alternatieven en te snel meegegaan met het idee van een melkfabriek. Hij roept op samen met betrokkenen, omwonenden, aanwonenden, eigenaren, gemeente Berg en Dal en provincie Gelderland te zoeken naar een beter passende invulling, waardoor een win-win situatie ontstaat voor de ondernemer, inwoners en toeristen. Niet deze variant die de raad nu door de strot wordt geduwd. Mw **Albers** concludeert dat VOLG geen keuze maakt en het grote risico loopt dat er daarvoor een kippenfarm komt. Dhr **Weijers** zegt dat dit risico al een half jaar wordt gelopen, daarvoor loopt hij niet weg. Deze keuze is in het verleden gemaakt. Hij kiest niet voor één van de drie voorliggende opties. Dhr **Ten Westeneind** hoort een lang betoog over waarom geen melkfabriek, maar geen keuze.

Dhr **Verheijen** onderstreept dat geen keuze ook een keuze is en helderheid biedt voor de ondernemer. Hij is pertinent voorstander van een melkverwerkend bedrijf en hoopt dat hiervoor in deze nieuwe raad een meerderheid is zodat de ondernemer zijn eigenlijke verzoek waar kan gaan maken. Mw **Van Broekhoven** is benieuwd naar het standpunt van het CDA over de rechtszekerheid die hiermee geboden wordt aan burgers. In feite is al een beslissing genomen. Gedacht wordt dat er een nieuwe raad is en het opnieuw geprobeerd kan worden. Dit is in strijd met de rechtszekerheid en het vertrouwen dat de overheid uitstraalt. Het CDA pakt gewoon haar kans weer en dat is toch niet echt behoorlijk? Dhr **Verheijen** vraagt of VBenD wel eens van voortschrijdend inzicht heeft gehoord. Het nieuwe inzicht is dat een kippenfarm het enige alternatief is en die wil het CDA niet. Dhr **Ten Westeneind** hoort weer refereren aan een eerder raadsbesluit. In het huidige voorstel staat dat dit geen raadsbesluit zou zijn, zodat het de raad vrijstaat haar keuze nu alsnog te maken.

Wethouder **Verheul** meent dat duidelijk in het voorstel staat dat in de raadsvergadering d.d. 14 december 2017 niet besloten is tegen een melkfabriek maar het voorstel is afgewezen geen wensen en bedenkingen te uiten aangaande de intentieovereenkomst melkfabriek. Er is dus nu ruimte een besluit te nemen voor of tegen een melkfabriek. Mw **Ten Doesschate** leest in het plan van aanpak thema kippenfarm Wylerbaan: "Op 14 december 2017 heeft de raad besloten geen medewerking te verlenen aan de plannen voor een melkbedrijf in de voorgestelde vorm. Het college is op het pad gestuurd met dit besluit en er zijn suggesties voor alternatieven gegeven". Dit lijkt haar toch duidelijk, hierover is in de raadsvergadering d.d. 29 mei 2018 uitvoerig gesproken. De **voorzitter** stelt dat destijds niet is meegegaan in de wensen en bedenkingen, waardoor op dat moment geen medewerking is verleend. Nu ligt voor een keuze te maken uit drie alternatieven. Er is niet een besluit voorgelegd om te kiezen voor of tegen een melkfabriek. Duidelijk is dat de raad destijds de intentie had geen melkfabriek te willen. Tegelijkertijd liggen nu alle alternatieven voor. Er liggen zoals gezegd alleen maar varianten met nadelen en voordelen voor. Het college wilde het geheel presenteren zodat de raad hieruit de voor haar beste keuze kon maken. Mw **Vree** begrijpt dat de raad weer stemt om geen wensen of bedenkingen tegen één van de drie alternatieven te hebben. De **voorzitter** merkt op dat een alternatievenonderzoek voorligt en het voorstel alleen is een keuze uit drie varianten te maken.

Dhr **Kersten** hoort het CDA zeggen dat voortschrijdend inzicht ertoe heeft geleid dat als nu niet gekozen wordt voor de melkfabriek de kippenfarm er komt. Dhr **Verheijen** was hiervan al langer overtuigd, maar hij doelt op voortschrijdend inzicht in de raad. Dhr **Kersten** memoreert dat in de raadsvergadering d.d. 14 december 2017 er al mee werd bedreigd dat als niet voor de melkfabriek zou worden gestemd de kippenfarm er zou komen. Daarbij werd al gesproken over een morele chantage, terwijl het alleen ging over wensen en bedenkingen ten aanzien van de realisatieovereenkomst. De kippenfarm werd er toen aan vastgekoppeld terwijl dit niet in de stukken stond.

Dhr **Verstraaten** wijst op het belang voor de omwonenden, de ondernemer en alle andere betrokkenen, dat er uiteindelijk een keer een keuze vanuit de raad wordt gemaakt. Het Big Barn concept of een duurzame woonvariant of een woonwijk heeft niet zijn voorkeur. Het is niet passend en wenselijk dat deze woningen te ver in het buitengebied komen. Voorkeur van de GVP was en is het melkverwerkend bedrijf. In vergelijking met de kippenfarm is de melkfabriek beter voor het milieu en goed voor de

lokale werkgelegenheid. Er dient wel aandacht te worden geschonken aan de duurzaamheid alsmede de ontsluiting via de Dennenkamp, zodat de hinder voor de omwonenden beperkt wordt.

Mw **Barber** neemt als gevolg van de aanvullende informatie geen gewijzigd standpunt in. Polderbreed was en blijft voorstander van de melkfabriek. Het is geen dreiging dat de kippenfarm er komt. Zij is gehoord de discussie in de raad benieuwd wat de adviseur van de ondernemer hem aan zal raden. Volgens haar wordt er op deze manier weer niet uitgekomen.

Dhr **Ten Westeneind** sluit volledig aan bij de GVP: GJS was al langer voorstander van de melkfabriek en blijft daarbij.

Dhr **Kersten** stelt dat Sociaal Groesbeek principieel tegen het omzetten van een agrarisch bedrijf naar industrie in het buitengebied was en is. Dit is een ontzettend slecht signaal naar het buitengebied. In het verleden is weliswaar gezegd dat dit juridisch niet hoeft te leiden tot precedentwerking, maar het is toch verkeerd omdat het nog wel degelijk tot een soort morele precedentwerking kan leiden. Als niet meer rendabele bedrijven die al tientallen jaren in het buitengebied zitten met het verzoek om een andere bestemming komen, moet worden uitgelegd waarom een buitenstaander die een groot terrein koopt dit wel voor elkaar krijgt en zij niet. Deze precedentwerking zou ook voor wonen op te werpen zijn, maar dit ligt dan toch anders omdat de bestemming naar wonen minder ernstig is dan naar industrie. Hij is absoluut tegen een melkfabriek en de kippenfarm heeft zijn voorkeur ook niet. Een haalbaarheidsonderzoek naar wonen ziet hij wel zitten, maar moet wel passen binnen de kaders. De gemeente Berg en Dal zal daarbij in financiële zin niet moeten opdraaien voor alle openbare voorzieningen. Hij is teleurgesteld in de koerswijziging van de PvdA, waartoe geen aanleiding is. Het lijkt erop dat de PvdA een vlekje uit het verleden weg wil werken als medegrondlegger van de kippenfarm. Mw **Albers** heeft uitgelegd waarom de PvdA het niet eens was met het niet afgeven van wensen en bedenkingen aangaande de realisatieovereenkomst melkfabriek. Destijds lag een andere keuze voor en nu is het moment voor iets anders te kiezen en wonen is niet haalbaar. Mw **Vree** zegt dat de optie wonen wel degelijk in het raadsvoorstel is opgenomen. Dhr **Verheijen** is nog niet duidelijk waarvoor Sociaal Groesbeek kiest. Dhr **Kersten** heeft duidelijk gezegd een haalbaarheidsonderzoek naar wonen te willen. Als hieruit iets goeds komt wat haalbaar is staat hij daar achter. Dhr **Verheijen** begrijpt niet goed waarom Sociaal Groesbeek deze keuze maakt. Geeft wonen geen ergere precedentwerking dan industrie? Dhr **Kersten** stelt dat het CDA het helemaal mis heeft. Wonen is in het buitengebied vaak al mogelijk als een agrariër stopt en veel oude bebouwing wordt ingeleverd. Dit is in wetgeving en beleid vastgelegd. Dhr **Verheijen** reageert dat Sociaal Groesbeek beter zou moeten weten. Het gaat dan om 1 of 2 woningen volgens de Rood voor Rood regeling, nu gaat het over een hele woonwijk, hetgeen een precedent kan scheppen voor de bouw van honderden woningen.. Dhr **Kersten** merkt op dat het CDA spreekt over een compleet onvergelykbare situatie. In andere gevallen gaat het ook om veel minder versterking die verdwijnt.

Mw **Vorderman** acht een melkfabriek in het buitengebied niet bespreekbaar: industrie hoort op een industrieterrein. Zij sluit aan bij VOLG. Ondanks de goede bedoelingen ziet zij aankoop niet als optie mede omdat de onderhandelingspositie van de gemeente Berg en Dal daarbij bijzonder ongunstig is. Van de woonoptie is zij eveneens geen voorstander, omdat het dan over 20 woningen gaat. Met het Big Barn concept wordt een schuur omgebouwd tot een woning en gaat het niet om 20 woningen. Zij maakt geen keuze en beseft de consequentie daarvan.

Mw **Ten Doesschate** memoreert dat de raad d.d. 14 december 2017 met 13 stemmen vóór en 11 tegen het voorstel heeft afgewezen geen wensen en bedenkingen te uiten tegen de realisatieovereenkomst melkfabriek. Nu komt het college weer met een poging om de melkfabriek te realiseren. Niets voortschrijdend inzicht, dit is duidelijk onbehoorlijk bestuur. De raad is het hoogste orgaan en heeft op 14 december 2017 duidelijk nee gezegd tegen de melkfabriek. Waar is het democratisch bestuur in Berg en Dal gebleven. Het democratisch bestuur wordt met voeten getreden. Waar is de betrouwbare overheid? Vitus heeft dit jaar al teveel water uit Groesbeek gepompt. Groesbeek is potentieel waterwingebied. De melkfabriek zou 200.000 kubieke meter water nodig hebben: dat moet helemaal niet worden gedaan. Waar is de betrouwbare overheid? Dit kan toch niemand worden aangedaan? De **voorzitter** vraagt welk beginsel van behoorlijk bestuur wordt geschonden. Mw **Ten Doesschate** zegt nogmaals dat recent door de raad met 13 tegen 10 nee tegen de melkfabriek is gezegd. Nu komt na-

genoeg hetzelfde voorstel terug met een paar alternatieven. 20 Woningen met het daarbij horende verkeer moet niet worden gedaan. De **voorzitter** wijst erop dat als een voorstel opnieuw wordt voorgelegd en de raad hierover andermaal als democratisch orgaan mag besluiten, kan hetzelfde worden gedaan door dit weer weg te stemmen of iets anders worden gedaan door het aan te nemen. Het blijft een democratische procedure. Mw **Ten Doesschate** vraagt hoe lang een raadsbesluit geldt. Kan ieder jaar iets nieuws worden gedaan?

Wethouder **Verheul** geeft aan dat door de eigenaar een MER-beoordelingsnotitie is ingediend. De Omgevingsdienst Regio Nijmegen adviseert een volledige MER-procedure te doorlopen. Hiertoe moet d.d. 2 oktober 2018 in het college nog worden besloten. Het Big Barn concept is zo genoemd omdat op de Dennenkamp 1b geen normale woonwijk wordt gerealiseerd. Conceptueel wordt gedacht aan grootschalig wonen met deels wel en deels niet gebruik van de stallen wellicht voor hobbyachtige activiteiten. Wellicht scheidt de benaming woonconcept minder was en onduidelijkheid. Het aantal vrachtwagenbewegingen is voor de omwonenden een behoorlijke hoeveelheid. Op dit moment is het beeld dat de toename van het verkeer niet dermate groot is dat hiervoor grote aanpassingen aan de bestaande ontsluitingsweg(en) nodig zijn. Gedacht wordt aan de aanleg van passeerhavens. Mw **Brouwer** wijst erop dat op de Dennenkamp twee auto's elkaar amper kunnen passeren. Zij kan zich niet voorstellen dat hier vrachtwagens af en aan rijden. De weg bij de zandwinning in Milsbeek wordt constant verbreed omdat de vrachtwagens elkaar niet voorbij kunnen. De Dennenkamp is een kleine B-weg. Mw **Albers** leest in het voorstel dat nog een deskundigenonderzoek moet plaatsvinden en gaat ervan uit dat hier goed naar wordt gekeken. Wethouder **Verheul** bevestigt dat nog een deskundigenonderzoek moet plaatsvinden sowieso ook voor de herstart van een kippenfarm. Voor een melkfabriek zal goed naar de verkeersafwikkeling gekeken moeten worden. Het verschil tussen kippenfarm en melkfabriek is niet zodanig dat daarvoor een andere verkeersafwikkeling gerealiseerd moet worden. Hij betwijfelt of er nog een voorstel komt. Het gaat erom welke stappen de ondernemer op basis van het raadsbesluit gaat ondernemen. Als de ondernemer verder wil met een kippenfarm komt hij niet met een voorstel om iets anders te doen. Het college past hierin bescheidenheid.

De **voorzitter** stelt vast dat gezien de discussie 12 raadsleden kiezen voor een melkfabriek en 11 raadsleden voor andere varianten of het maken van geen keuze.

Mw **Vree** is duidelijk dat de raad er niet uitkomt en blijft bij haar standpunt out of the box te denken. In die zin ondersteunt zij het amendement. Uiteindelijk geeft de aankoop tijd en mogelijkheid deze ellendige situatie in samenwerking met alle partijen tot een goed einde te brengen. Met een melkfabriek is ook sprake van precedentwerking. Bij elk ruimtelijk project moet gekeken worden naar waarmee de samenleving het beste gediend is.

De **voorzitter** schorst de vergadering op verzoek van VBenD om 23.20 uur en heropent om 23.30 uur. Dhr **Peters** (VBenD) handhaaft zijn amendement.

De **voorzitter** verzoekt wethouder Verheul in te gaan op de vraag of het zinvol is het voorstel gezien de heftige gevoelens in de raad in stemming te brengen. Als op voorhand duidelijk is dat stemmen gezien de kleine meerderheid niet zo zinnig is, zou hij de stemming willen vermijden.

Wethouder **Verheul** zegt dat het aan de raad is al dan niet tot stemming over te gaan. De stemming is een signaal aan de ondernemer. Wat hem betreft kan er gestemd worden.

Mw **Vorderman** vraagt of de door de gemeente Berg en Dal gewonnen "Green Destinations Gold Award" niet ingetrokken kan worden. Eén van de paradepaardjes is de Zevenheuvelenweg en als er straks een melkfabriek staat is dit een dissonant.

Dhr **Weijers** steunt het amendement.

De heren **Verheijen, Verstraaten, Ten Westeneind** en **Peters** (Sociaal Groesbeek) en mw **Barber** steunen het amendement niet.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) merkt op dat volgens "Duurzaam Verder Bouwen" optimaal moet worden ingezet op burgerparticipatie. Hij heeft één omwonende van Dennenkamp 1b horen inspreken die stelde dat een koekoeksjong niet moet worden ingeruild voor een duivelsei. De minst slechte variant voor deze inspreker was de kippenfarm. Overigens is Sociaal Groesbeek geen voorstander van de kippenfarm maar van het Big Barn concept. Er wordt nu niet naar de omwonenden geluisterd, hetgeen hem tegenvalt van de fracties die voor de melkfabriek zijn. De omwonenden zijn de bezitters van de

gronden aan de Dennenkamp en de kiezers waar niet naar wordt geluisterd. Wethouder Verheul heeft het over parkeerhavens om te kunnen passeren. De bezitters van de gronden zijn tegen de melkfabriek: probeer dan maar eens parkeerhavens op hun terrein voor elkaar te krijgen. Een melkfabriek is totaal geen optie. Dhr **Verheijen** heeft naast de inspreker evenveel omwonenden uit de omgeving van de Cranenburgsestraat gesproken die wel de melkfabriek ondersteunen en absoluut geen kippenfarm willen. Het is maar net waar het oor te luister wordt gelegd en wie de moeite neemt om in te spreken. Iedereen hier houdt rekening met de bevolking en de samenleving.

Mw **Vorderman** gaat niet mee met het amendement.

Mw **Ten Doesschate** steunt het amendement niet, omdat het een precedent schept. Reomie is dan de volgende.

Wethouder **Verheul** raadt namens het college het amendement af.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen raadsmeerderheid voor het amendement is, alsook niet voor het Big Barn concept en de kippenfarm. Er is wel een raadsmeerderheid voor de melkfabriek. De raad kiest hiermee niet voor een bepaalde invulling van de Dennenkamp 1b, maar spreekt haar voorkeur uit voor herontwikkeling van de planlocatie Dennenkamp 1b voor de functie melkfabriek en legt de eigenaar de vraag voor of en onder welke voorwaarden hij bereid is de haalbaarheid van het gebruik als melkfabriek te onderzoeken. Hij brengt deze voorkeur in stemming, hetgeen geschiedt bij handopsteking, en stelt vast dat dit voorstel met 12 stemmen vóór en 11 stemmen tegen wordt aangenomen.

Vóór stemmen: CDA, GVP, GJS, Polderbreed en PvdA.

Tegen stemmen: D66, GroenLinks, Sociaal Groesbeek, VBenD, VOLG en VVD.

De raad gaat na hoofdelijke stemming akkoord met het voorstel de voorkeur uit te spreken voor herontwikkeling van de planlocatie Dennenkamp 1b voor de functie melkfabriek en legt de eigenaar de vraag voor of en onder welke voorwaarden hij bereid is de haalbaarheid van het gebruik als melkfabriek te onderzoeken.

HAMERSTUKKEN

8. Voorstel om een extra budget van € 250.000,-- beschikbaar te stellen voor subsidie energiebesparende maatregelen woningen voor 2018

STEMVERKLARINGEN

Mw **Ten Doesschate** merkt op dat € 250.000,-- natuurlijk veel geld lijkt waar iedereen blij mee is voor energiebesparende maatregelen. Dit geld komt allemaal weer terug op de rekening van de gemeente Berg en Dal, omdat de huizen door de isolatie duurder worden en de onroerend zaakbelasting stijgt. Het is een lokkertje als de huizen duurder worden en daarover de onroerend zaakbelasting wordt geheven.

Mw **Barber** was sowieso akkoord met de € 250.000,-- voor 2018. Echter voor 2019 had zij graag gezien dat eerst de duurzaamheidsvisie of in ieder geval de plannen verder waren. Omdat verwacht wordt dat deze maatregelen sowieso terugkomen in dat pakket, is zij daarmee akkoord.

De raad gaat met inachtneming van de stemverklaringen akkoord met het voorstel.

9. Voorstel om de Verordening Starterslening Berg en Dal 2018 vast te stellen

STEMVERKLARING

Dhr **Gödderz** stemt in met het voorstel maar is niet overtuigd dat het een goede maatregel is. Het is een goed bedoeld voorstel om starters te helpen, maar hij is bang dat mensen zich te diep in de schulden sterken. Hij vraagt het college andere manieren te bedenken waarmee starters geholpen zijn.

De raad gaat met inachtneming van de stemverklaring akkoord met het voorstel.

10. Voorstel om het onderhoudsplan voor speelplekken vast te stellen.

STEMVERKLARINGEN

Mw **Ten Doesschate** vindt het een prima voorstel, een echt burgerinitiatief zoals ook in het verkiezingsprogramma van de VVD was opgenomen. Het kan niet veilig genoeg zijn.

Dhr **Verheijen** stelt dat sprake is van een goed burgerinitiatief. Op het vervangingschema staat nog steeds tweemaal € 30.000,- voor 2019, hetgeen eruit moet worden gehaald. De **voorzitter** geeft aan dat dit is gecorrigeerd maar misschien nog niet voor iedereen zichtbaar is.

De raad gaat met inachtneming van de stemverklaringen akkoord met het voorstel.

11. Voorstel om de herindelingsregeling grenscorrecties Nijmegen – Berg en Dal vast te stellen

STEMVERKLARING

Dhr **Kersten** memoreert dat Sociaal Groesbeek bij een eerder voorstel hieromtrent tegen heeft gestemd, omdat de financiële consequenties geheel onduidelijk waren. Ook door navraag zijn deze niet duidelijk geworden. Daarom stemt hij principieel tegen het voorstel, omdat hij niet houdt van open rekeningen en blanco cheques.

De raad gaat met inachtneming van de stemverklaring akkoord met het voorstel met de aantekening dat Sociaal Groesbeek wordt geacht tegen te hebben gestemd.

12. Voorstel om het bestemmingsplan Parkeerterrein Lidl Herwendaalseweg Groesbeek ongewijzigd vast te stellen.

De raad gaat met algemene stemmen akkoord met het voorstel.

13. Voorstel geen “wensen en bedenkingen” in te brengen tegen het verstrekken van de Stimuleringslening duurzame maatregelen non-profit organisaties aan de Stichting Bevrijdingsmuseum 1944-1945.

STEMVERKLARINGEN

Mw **Ten Doesschate** merkt op dat sprake is van een prachtig project dat een voorbeeld is voor de rest van Berg en Dal. Er worden allerlei zaken met elektriciteit gedaan, maar waarvan komt de elektriciteit vandaan? Dat is allemaal nog niet echt in orde.

Dhr **Eikholt** constateert dat een bijzonder goed initiatief voorligt. De lening wordt tegen een aanmerkelijk hoog bedrag afgesloten. In hoeverre kan het op termijn een risico opleveren als meer van dit soort aanvragen met dit soort grote bedragen worden verkregen?

De raad gaat met inachtneming van de stemverklaringen akkoord met het voorstel

ALGEMENE STUKKEN

14. Vaststellen verslagen van de raadsvergadering van 5 juli 2018 en de carrouselvergadering van 13 september 2018

Notulen carrouselvergadering 13 september 2018

De **voorzitter** geeft aan dat een tekstuele wijziging is voorgesteld door wethouder Fleuren die door de griffier akkoord is bevonden en verwerkt.

De raad stelt de verslagen met inachtneming van bovenstaande onder dankzegging voor de samenvatting vast.

15. Ingekomen stukken

Mw **Vree** vraagt of brief nr 5 van Continentie Stichting NL over toilet in gemeente gewoon wordt afgedaan en er al antwoord is gegeven. Naar aanleiding van brief nr 14.1 Ontvangstbevestiging brief dhr Bartels verzoekt zij de portefeuillehouder nog een keer het gesprek met dhr Bartels aan te gaan.

Dhr **Verheijen** vraagt of het college met brief aan de raad nr 15 St Cecilia aan de slag gaat. De **voorzitter** wijst erop dat voorstel is de brief in handen te stellen van het college voor afhandeling. Dhr **Ten Westeneind** onderstreept gezien de urgentie het belang van een spoedige afhandeling van brief nr 15.

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) ondersteunt brief nr 10 van Verian van harte. Hij maakt zich nog steeds zorgen over de dienstverlening aan de cliënten.

De raad is akkoord met de voorgestelde wijze van afdoening van de ingekomen stukken.

16. Schriftelijke mededelingen c.q. informatie van het college van burgemeester en wethouders ter kennisname

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) gaat in op M27 over het doelgroepenvervoer. Het is een vreemde gang van zaken dat Bedrijfsvoeringsorganisatie uitstel heeft gekregen voor indiening van de definitieve jaarrekening 2017. Een jaarrekening hoort op tijd te zijn temeer daar er geld bij moest en het nu weer minder is.

De raad neemt de schriftelijke mededelingen c.q. informatie van het college voor kennisgeving aan.

17. Mededelingen door de gemeentelijke vertegenwoordigers in de gemeenschappelijke regelingen

Dhr **Peters** (Sociaal Groesbeek) meldt vanuit de agendacommissie MGR dat het document van de vorige MHR is overgenomen. Als voorzitter is Rob Albers van Kernachtig Wijchen benoemd en als vicevoorzitter John Brom van de Nijmeegse Fractie.

Wethouder **Fleuren** geeft aan dat het vandaag Global Green Destinations Day is. Green Destinations gaat over duurzaam toeristisch beleid en samenwerking op de thema's natuur en landschap, milieu en klimaat, cultuur en traditie, sociaal welzijn en ondernemen en gastheerschap. De gemeente Berg en Dal is hierop gescreend en heeft de gouden award gekregen, waarmee zij iedereen feliciteert. Dit is het gezamenlijk resultaat van vele jaren op vele beleidsterreinen door veel mensen. Zij vindt daarbij vooral de van de jury ontvangen tips over de ter verbetering te zetten stappen belangrijk.

18. Mededelingen vanuit de werkgroepen

Er zijn geen mededelingen.

19. Spreekrecht raadsleden (mondeling vragen stellen) over niet op de agenda vermelde punten

Leerlingenvervoer (Sociaal Groesbeek)

Dhr **Peters** ontvangt signalen dat het leerlingenvervoer na de zomervakantie niet op orde was. Hoe is dit mogelijk? Is er niets gebeurd met de ervaringen?

Wethouder **Fleuren** zegt dat het in de gemeente Berg en Dal gaat om 150 leerlingen die gebruikmaken van het leerlingenvervoer. Dit jaar waren er minder klachten c.q. problemen dan vorige jaren. Er zijn wat dingen misgegaan met telefoontjes, maar dit heeft niet geleid tot geen of verkeerd vervoer. Er is één geval bekend waar de ouders de adreswijziging van de school vrij laat aan Avan hebben doorgegeven. Gezien de korte termijn leek het even mis te gaan, maar de leerling is uiteindelijk opgehaald en naar school gebracht. Dhr **Peters** hoort toch meer klachten als alleen van deze leerling. Deze leerling kon overigens 3 dagen niet naar school, hetgeen niet zou mogen. Wethouder **Fleuren** heeft niet de informatie dat de betreffende leerling 3 dagen niet naar school kon. Zij is blij dat het in zijn totaliteit goed is verlopen. De **voorzitter** vraagt klachten of signalen zo snel mogelijk door te geven, zodat op leerlingenniveau verbeterd kan worden.

Lokale Omroep (Sociaal Groesbeek)

De **voorzitter** wijst erop dat de eerstvolgende reguliere raadsvergadering d.d. 8 november 2018 de raad een voorstel over de lokale omroep kan verwachten.

Dhr **Kersten** heeft wederom kennis genomen van de penibele financiële situatie van Omroep Berg en Dal. Eerder is betoogd het subsidie af te bouwen. Gezien de terugkerende financiële problemen heeft hij er steeds minder vertrouwen in dat het goed gaat komen met de omroep. Hoe staat het college tegenover de recente ontwikkelingen van Omroep Berg en Dal. Wat vindt het college van eventueel meer toezicht op de omroep?

Wethouder **Visser** heeft de vragen bereikt en is bekend met de penibele situatie van Omroep Berg en Dal. Zij werkt aan een raadsvoorstel en zal de vragen van Sociaal Groesbeek daarbij beantwoorden.

De Duffelt De GJS

Dhr **Ten Westeneind** heeft een dagmail ontvangen waarin staat dat zijn vraag over De Duffelt / kulturhus over de termijn gaat. Er is nog een tweede vraag over de termijn betreffende de invulling van de oefenhoek in Millingen aan de Rijn.

21. Voorstel om de heer R. Verheijen (CDA) te benoemen tot lid van de werkgroep Bestuurlijke Vernieuwing

De raad gaat zonder inhoudelijke behandeling bij acclamatie akkoord met het voorstel.

20. Voorstel om de heer S. Heno (Voor Berg en Dal) en de heer A. Witvliet (GroenLinks) te benoemen tot carrouselid van de gemeente Berg en Dal

De **voorzitter** stelt vast dat de raad met algemene stemmen akkoord is met het voorstel. Hij nodigt de heren Heno en Witvliet uit voor het afleggen van de eed onder het voorlezen van de volgende tekst: "Ik verklaar / zweer dat ik, om tot lid van de carrousel benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof / zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof / zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de carrousel naar eer en geweten zal vervullen." Dhr **Heno**: "Zo waarlijk helpe mij God almachtig". Dhr **Witvliet**: "Dat verklaar en beloof ik".

De raad gaat zonder inhoudelijke behandeling bij acclamatie akkoord met het voorstel.

22. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 23.55 uur.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Berg en Dal in zijn openbare vergadering van 1 november 2018.

J.A.M. van Workum,
Griffier

mr M. Slinkman,
voorzitter